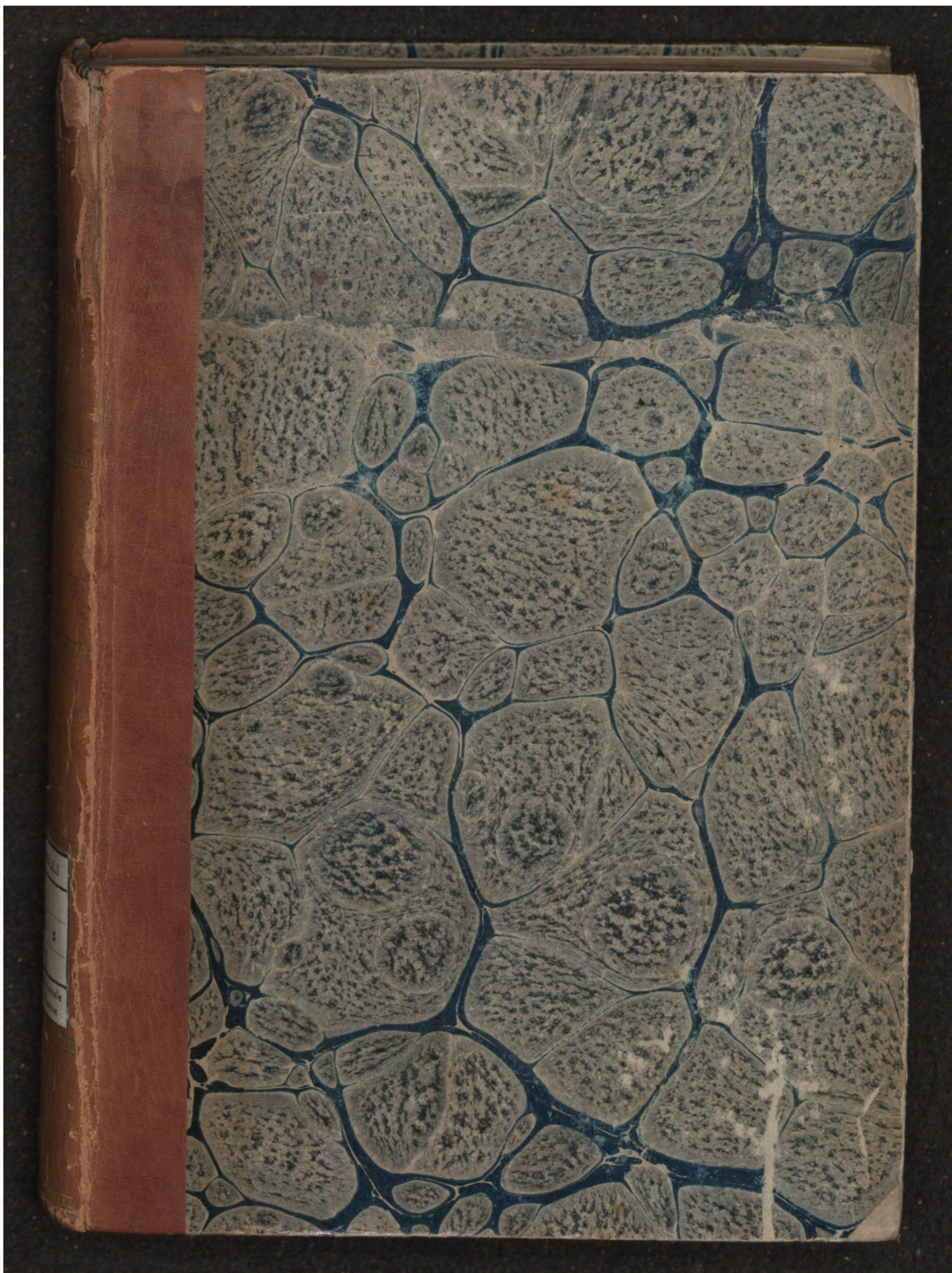
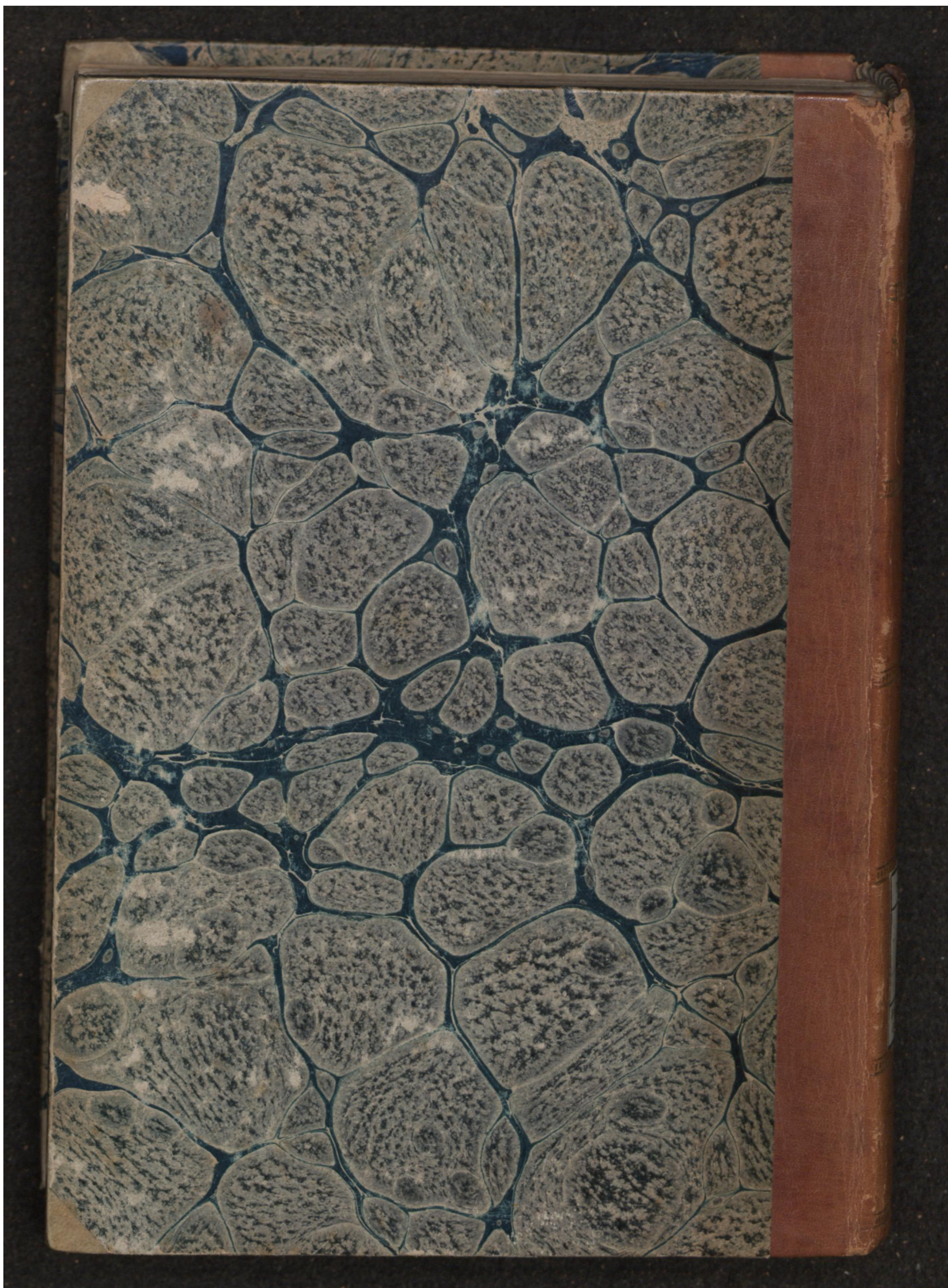

VII
AVGVSTIN
SERMONES
EC.
155
INCUNABULI
L
6
61
Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze
MEDIOLANI
1479

BIBLIOTECA
XV
NAZIONALE CENTRALE
FIRENZE

r Euerendo & optimo patri domino Iohanni Cribello: Sancti petri de Vlmo preposito dignissimo Seuerinus chalcus Canonicus regularis Salutem plurimam. Optaui iam pridem prestantissime pater aliquid ad te offerre: quod esset meæ in te fidei: & obseruantie monumentum quoddam & amoris pignus: & pro tuis de me optimis meritis grati animi testimonium: sed nihil unquam a me inuentum est: quod esset uel te qui acciperes: uel me qui mitterem dignum: Nam aurum & argentum: uel quicquid ad domestice supelectilis ornamentum: augumentumque attinet: ad te mittere. & mea ꝓfessio q̄ his hoībus pro christo carere uolui ꝓhibebat: nec nō tuæ uitæ sanctimonia: atque integritas: qua apertissime quisque inteligere potest nihil esse puod minus cures: minusque diligas quam diuitias: & rerum transeuntiū copiam Quippe qui omnem curam tuam: cogitationesque omnes: & mentem ipsam ad uirtutem: pietatemque colendam deuouisse uidearis. Itaque cum nihil tibi uel nouum: uel quod magnifaceres afferre possem: hoc mihi solum relinquebatur officii: quod & accuratissime quidem feci: ut pro te scilicet ad dominum preces offerrem: rogaremque ut te quam diutissime & felicissime & patriæ: & Canonicorum Regularium religioni conseruaret. quarum alteri pro innumeris erga omnes beneficiis pientissimum te parentem: & prestantissimum quoddam exemplar prestas Alteri decus: ornamē

tum ſingulare exiſtis: At tandem res mihi nuper oblata eſt: quam te dignam putaui: quamq; tibi tam gratam: caramq; futuram arbitratus ſum ut nihil eſſe putem: quod gratius hoc tempore ad te mitti potuiſſet: Euſebius Cōradus canonicus regularis: obſeruantiſſimus tui: tibiq; deditiſſimus: ac mihi ut religione: ita & conſanguinitate neceſſari⁹ cuius uitæ integritati & ſanctimoniæ adiuncta eſt excellentis: & acerrimi cuiuſdam ingenii & doctrinæ præſtantia. Librum nuper edidit aduerſum heremitam neſcio quem: qui cōtra Canonicorum regularium honorem dignitatēq; ſomnians: & delyrans: in populis prædicare præſumebat aſſerens heremitarum ordinem ab diuo Auguſtino ante canonicorum regularium inſtitutionem: ordinatum ſtatutumq; fuiſſe. Hunc Euſebius noſter ſacrorū canonum auctoritatibus: & inuictiſſimis apertiſſimiſq; rationibus & argumentis ita confutat: & uincit ut nullus ei ad reſpondēdum locus reliquus ſit. Ita rem hanc Euſebius claram apertamq; reddit: ut etiam uetulæ ac ignauo cuiq; ueritas patere poſſit. Illius igitur libellum ad te mitti dignum putaui: cuius lectionem melle ſuauiorem tibi fore non dubito: quippe qui honoris Canonicorum regularium magnanimum ſemper: & inuictiſſimum defenſorem te præſtiteris pro qua re nullis laboribus: nullis impenſis peperciſti: qui animus: quæ uirtus tua uniuerſæ iam urbi notiſſima eſt. Enim uero te urbani tertii pontificis maximi imitatorē:

filiumque te esse prætefers : qui de Cribellorum antiquissima : & nobilissima stirpe traxit originem. Is pro sui ordinis Canonicorum regularium deuotione & obseruantia multa apud Mediolanū erexisse eiusdem ordinis monasteria dicitur : inter quæ illud præstantissimum est in quo nunc dignissimus rector præsides : Sed am tandem Eusebium lege ordinis nostri emulos : detractoresq; nostros eleganter sapientissimeque conuicentem. Cæterum si liber iste tua auctoritate & ope impressus fuerit : in publicumque & in lucem prodierit : Splendidissimum quoddā lumen erexeris quo dignitas honorq; Canonicorum regularium luce ut ita dicam clarius intueri : prospicique possit : & tibi deinde perpetui nominis immortalitatem comparabis. Vale :

e Vsebii Conradi Mediolanensis Canonici Re
gularis Cōgregatiōis Lateranensis aduersus
fratrem quendam blacteronē ordinis heremitarū:
Canonicorum Regularium Sichophantam & falsi
dicum predicatorem Responsio pro Venerabili &
Erudito dei predicatore Domno Dominico Cāoni
co Regulari clara atquæ uerissima: qua demonstra
tur Sāctum Augustinū heremitam non fuisse Nec
habitum heremitarum induisse: & fratres olim
Gullielmitas dictos: nunc uero heremitanos uulgo
appellatos nunquam instituise: Sed clericos & cano
nicos tantūmodo Regulares institutis apostolicis
decorasse.

m Aximis uiris & excellentissime uirtutis
hominibus: qui piissime in christo Iesu ui
uere decreuerunt. diligentissima semper
& optata cura fuit. ut coutumelias ac persecutio
nes: & cuiusque generis iniurias molestiasque
in se illatas ꝑ christi nomine equo animo tollerarēt
mirumque in modum oblectati sunt: quo digni
haberentur & essent talia ꝑ christo mitissime pati
qualia non perfunctorie: sed diu quidem ac toto ui
te sue tempore ꝑferre ꝑ illis ipse dignatus est. At
ubi a persecutoribus illoꝝ & aduersariis ueritatis
ac diuini nominis inimicis eo usque accessum est
ut aduersum ueritatem: fidem: pietatem: ac eter
ne maiestatis honorem certatum sit: aut aliquid
falsitatis: infidelitatis: impietatisque: aut denique

quicquam fuerit in Christi dedecus irrogatũ grati
us deo ac sanctius dicere q̃ tacere ultroque tuende
religionis gratia se se periculis dare quam fouere
Latebras: ac subire potiusquam aspernari mortem
rectissime atque piissime iudicarunt. Hanc ob cau
sam (ut sãctissimo patri meo Augustio plac&) Vi
uere deus mauult: quam perdere malos: ut ipsi
uel commutantur: uel per ipsos boni exerceantur.
Modo cum sint qui me exerceant: & suis sepenu
mero me maledictis exturbẽt: ac Religionem me
am mordeant: & uariis obtrectationibus & iniuriis
ad sui eam libitũ dilacerare non cessent uestris La
cessitus iniuriis diu profecto (ut equũ est) silui: &
posui ori meo custodiam: ne in lingua mea delin
querem: cum peccator aduersum me consisteret:
& usquequaque tacebo. Verum his: que aduersus
Religionem meam & ueritatem obiecta sunt mihi
minime tacendum est: quia non carerem scrupulo
societatis occulte: si manifesto facinori desinerem
obuiare: Vt Innocentius Pont. ait occtuagessima
tertia distinctione capitulo Error. Et facientis pro
culdubio culpam habet: qui malum quod uidet cũ
possit excludere non excludit. Sed Salomone teste
Stulto imo impio respondendum est iuxta stultitiã
& impietatem suam ne sibi sciolus uideatur. In
hac tamẽ exercitatione mea cum Dauid contristari
& conturbari. cõpellor. Tristandũ nẽpe acriterq;
dolendum est malis proximis nostris: aduersariisq;

bonorum ac inimicis & ueritatis & religionis in christi nomine congregate : quoniam & si bonis exercitatisque uiris coronam uite mali fabricet : tamen sibi ipsis : dum alios exercent : enam mortis & damnationis operantur eterne. Quis etiam in propria exercitatione conturbari non debeat : ac sibi ipsi non timere : ne modum correctionis excedat cum uix reperiri queat : qui in alienis criminibus obiurgandis ita equanimiter agat : ut uirtutis modum aut non transiliat : aut non attingat & cum ad purgandum diuine dedecus uenerit maiestatis : sui gratia non faciat : quod tantummodo pro dei causa peragi debet ? Rarum nempe & laudabile est : ut Athleta christi & dei minister ita omne ferat punctum : ut miscere sciat utile dulci : & in ulciscenda dei offensione penitus sue meminerit nihil. Quid igitur tacendum est ne sermo noster e nobis aduersus quempiam imoderatus emanet Minime. sed equa libratione dicenda pensandaque ita sunt omnia : ut ne quid sit nimis : quod aut inconcinne dicamus : aut adulatione taceamus. Orandum igitur inprimis est : ut animi nostri recessibus diuina gratia ita opituletur & faueat ut nostras operationes spiritus sancti aura prosequatur ut quæ illi qui nos exercent modo con-

uertāt & nobiscū exreceantur. Deīde aduersarii ue
ritatis aduocandi : rogandi : increpandi : & quan-
doque cruciatibus afficiendi : quo male uiuere
male loquique desistant : & odio atque liuore sepul
ti quandoque resipiscant ad uitam : & ad rec
tam tandem eternæ rectitudinis semitam : quam
reliquerunt uel coacti reducantur. Postremo
cum aduersum hereticum hominem post pri-
mam & secundam admonitionem iuxta Aposto-
lum deuitandum suaue dici possit nihil : quo
peruicatiæ & obstinationi peruerse mentis illius
mederi possit : non moli : aut dulci fomento
oblinindum est uulnus : sed ex candescenti ferro
adurendum : mortificandum precidendum que
de christi corpore putridum & incurabile mem
brum : uti necessarium est. Quod equidem
teste Augustino in consimili causa non crudeli
ter : sed misericorditer fieri debet : ne contagio-
ne pestifera plurimos perdat. Quare cum
mihi aduersus istiuscemodi hominem uerba
habenda sint : uelim ut ne quis me irreligioso
existimet ore aut indecenti sermone locutum
si inflāmari me contigerit aduersum illum :
qui a maledica lingua & oblocutione mordaci
ut desisteret nulla quiuit oratione deflecti.

Oratosque omnes uelim : qui ista nostra scripta perlegerint : ut menti tradant ob hoc truces iræ aculeos saluberrime nobis a deo esse concessos ut non solum nostris : sed & proximorum presertim contra deum actis irrascamur excessibus. Deinde . meminerint Moysi : heliæ & Petri christi discipuli : quorum unus uiginti tria milia hominum in ore gladii una die iussit occidi. Alter uero duos Quinquagenarios Principes cum suis ab igne e celo demisso comsumi precatus est . Tertius uero mentitores & deceptores una uoce ueluti e celo tonitruo concrepante fulmineque compressos expirare coegit . Non igitur me mordeant : qui me acriter loqui per senserint : cum me non furentem : sed dei zelo succensum existimare debeant . Aduoco igitur te nunc hominem falsiloquum : fratrem iniuriatorem mendaciorum preconem iam pridem ac sepenumero uocatum & exoratum : ut talia falsa qualia infra scribenda sunt loqui desineres Egredere . non Augustini filius : sed illus imitatiōe natus & preco : q primo recte ac iuste homines loq dedocuit atq; mentiri . Illius pfecto assecla : quem dominus Iesus in euangelio mēdacii patrem

esse ab inicio demonstrauit. Te iterum iterum
que aduoco ut congrediaris ad luctam: non quæ
asta & telo sed quæ uiribus animi ingenioque pera
gitur. In hac lucta sane uel tua conuersione gloria
bor: uel tua perditione in mea exercitatione coro
nabor. Profecto mihi uidere uideor offendisse non
solum Caym fratrem suum Abel iustum & san-
ctum: & Esau Iacob persequentem: quos eædem
genuere matres Sed ancillæ filium in liberæ natũ
insurgentem & spurium illum Goliam de Alophi
lis oriundum acerrimis uocibus aduersum dei po-
pulum inclamantem: minitantem: astamque ui
brantem: & ex aduerso ad Monomachiam pro-
uocãtẽ: irridẽtẽ ac blasphemãtẽ: quorũ similitudinẽ
mirũ ẽ si ueritate etiã ac natu nõ exprĩas: cũ gesti
bus: minis: clamoribus: quibus in populo ad
concitanda scandala superioribus diebus perdele-
ctatus. Rhegii te similimum illis omnino effeceris
reddiderisque. Veni igitur & congredere Golia su
perbissime orate diu: citate sæpenumero ad tribu-
nal apostolica auctoritate firmatum: contumax
semper excomunicatissime pluries. Veni irre-
gularis & illaudabilis homuncio: Inuerecunda
solitaque tua uelim ut prodeas fronte ac primo
quam conseras manum audito Dauid in spi-
ritu: te uidentem: de te precinentem: ad-

maledicam illam linguam tuam atque mentricem arguentem: Vt si illum monentem sequi nolueris te postea sentias conculcantem precisumq; te trũcumque relinquentem. Audi: ausculta quam diligenter auritum te facio. Aduersus fratrem tuum psalmographus inquit non tam sedens quam stans predicansque Loquebaris: & aduersus illum: quẽ filium non matris tue: sed patris Augustini: quẽ tuum tu falso dicis scandalũ posuisti Hec fecisti & tacui: Sed existimasti inique. Non ero tui similis excomunicate. Tacui propriis. Sed impietati tue & obprobriis in Religionem meam inque dei seruos: & in deum ipsum denique irrogatis non tacebo. Arguam & statuam contra faciem tuam faciem quidem (si facies est) impudorata. os mendosum. petulantes & immoderatissimi tui sunt gestus: quibus & uana: & falsa: & errorꝝ plena Regiensem populum docuisti: quibusque quantum potuisti probo canonicis regularibus dedisti: quod magistros in Theologia non faciant: quod disputare nesciant: quod tandem fere litterarum: & sancte sint ignari scripture. Quem te ipsum facis? cum ad Tribunal apostolica auctoritate firmatum citatus uenire noluisti: immo ausum ueniendi non habuisti: uel comtumaciter illud declinasti. Et quia te ipsum pluries excomunicatum: & ꝑ sententiam Reuerendi patris domini Iacobi de Romano Prepositi sancti ãtoini Placẽtie Apostolici Cõseruatoris & Iudicis delegati uiri iustissimi cõdẽnatũ de falsitate

corrigere non potui: compellor aduersum te scribere & falsas ac ĩpias assertiones tuas toti orbi & ante christi tribunal quod declinare non poteris inpingere: quo quasi ethnicus & publicanus ab omnibus habearis: presertim ab his quibus falsa proclamasti: qui te aliquid existimant cum nihil sis: preter illud quod teipsum prædicas & te in tuo pictatio aduersũ canonicos regulares ubiq; diuulgato. nõ theologiæ ut dicis sed erroris magistrum ostendis: ĩ quo pictatio canonicos regulares ad clamorem: ad tumultũ ad scandalum & seditionem: uel scismata non disputationes faciendas coram populo prouocasti. Si disputare doctumq; te ostẽtare ac uideri ab omnibus cupiebas: profecto manum exerere: eamq; ad calamum admouere & non uerba in uentum uano & ĩani clamore bucinare debueras. congruissetq; huic tuæ cõtentionis apparatui alia ciuitas doctioribus ac sapientioribus uiris multo copiosior quam rhegiensis: ubi omnium essent artium liberalium ac legũ studia. Et utinam uel ea in ciuitate uiros graues: sapientes generosos aureatos milites & pontificii ac imperatorii iuris eruditos: qualibus nunc zobolorũ familia plustrat tãto tuo huiuscẽodi ostẽtatui delegisses & eos aduocasses q si nõ pietate: generositate & rerũ magnifice gestarũ glria zobolis coeq̃ri: saltẽ eos prudentia & doctria imitãtes tui spectaculi popularis cẽsores esse potuissẽt. uerum qa tribunal sapientium imprudentia tua ĩ hoc tantum sibi sciola semper declinare curauit non sapientes auditores.

elegit: sed uilē sibi ꝓ tribunali plebeculā ad nati tu bicinis iussū: & cāpanarꝫ sonitū adunauit quo facili⁹ sapiēs uideri q̄ esse posset & īstabili turba infimo lo co nata tantæ nō sciētiæ sed leuitati ac uanitati cōsi milis sui hoīnis cōcrepātib⁹ buccis testimoniū satis īsul si posset afferri. Eaꝑpter nūc arguā statuāq; cō tra faciē tuā nō clamorib⁹: nō disona uoce nō turpi gestu (ut cōsueuisti) sed misso & graui stilo: ut ma teria ista reqrit & ingeniū suppetit uerbis calamo exaratis: ne rapiant̄ a uēto: sed ubiq; ab omnibus ꝑlegi possint: & ut māsuetissim⁹ Dauid ī nomine domini lapidib⁹ de sacræ scripturæ torrēte collectis & ī funda eterni uerbi rotāte congestis frontē tuā durissimā Golia conteram: neq; calcabo monoma che: & sup̄biæ tuæ capite p̄ciso truncū dispoliatūq; reliquā futurū cunctis spectantib⁹ obprobriū & de decus sempiternū. utq; omnes ꝑlegant: meditent̄ atq; ꝑcipiāt q̄ necessariū mihi fuerit tibi ꝓ religione mea respōdere de multis ineptiis falsitatib⁹ minis: loq̄citatibusq; īnumeris ī popl'o disseminatis: quæ scribi nō possunt. qm̄ litteris cōmendare noluisti. Hoc loco pauca referēda sūt: quæ ī pycthatiis tuis habita in ualuis ecclesiarū & angulis platearū īscrip ta legere potuerūt: quotquot rhegini ciues & cete ri hoīum uoluere. Isthæc tua sūt scripta. Quidā tra ctat⁹ a reuerēdo patre Dominico sacrorꝫ canonicorꝫ regularium editus nuper deuenit in manus meas quem cum accuratissime perlegissem non solum in eo plura ueritati cōtraria cōperi: sed obprobriosa more quo uti solet ī uerbū dei seminādo q̄ nō parū

uergunt in dedecus inclyte professionis heremitarum ac diui Augustini : que legendi sollertia ex dicto tractatu : quem saluo tamen saniori iudicio non tractatum sed libellum famosum collegi tria principaliter in ipso contenta : & tanquam ad tres principales conclusiones reduco sub hac uerborum serie Gloriosus doctor Augustinus numquam fuit heremita : nec habitũ herẽitarũ portauit : nec religiõis herẽitarũ fundator fuit Primogẽiti ĩ ꝓfessione diui Augustini militãtes fuerũt p̃nõinati canonici Regulares quorꝫ sacre religionis & habitus ipse doctor Augustinus fuit institutor Dicti heremitæ eis ipsis usurpantes nomen ac professionem & habitum patris augustini nunc habẽt interprelibatos canonicos.re.qui eis respondeãt . Quo dicto rationabiliter elici potest : ꝙ ordo sacrorum canonicorum superscriptorum nunc ultra solitũ floreat doctrina. Contra supradicta tria ueritatis penitus opposita ponuntur directæ tres opposite cõclusiones . Magnꝰ doctor Augustinus post eius conuersionem suscepto sacro baptismate ante eius assumptionẽ ad p̃sbiteratum fuit heremita : ac uerus religiosus fundator religionis heremitarum : cuius habitum ipse primum portauit. Excelsus doctor Augustinus institutor non fuit religionis suprascriptorũ canonicorum regularium nec aliquo tempore habitum ipsorum ipse portauit . Prenominati patres canonici per comparationem ad ceteros uenerabiles fratres mendicantes satis inhabiles uident̃ ad heresim

refellendam: aut ad fidem tuendam extrema interueniente necessitate: pro cuius ueritatis assertione subinfertur nunc dubium cum ipsis disputandũ. Vtrum diuine personæ solum diuinis relationibus distinguantur. Personarum diuinarum altera est producens. altera est producta. Persone diuine a se inuicem realiter distinguntur.

Omnia essentialia in diuinis idẽtificantur. Diuinæ personæ nullo absoluto a se inuicẽ distinguntur: licet in diuinis persona sit a persona una tamẽ non est altera prior. In tribus personis diuinis non acquiritur esse post non esse. Proprietates diuinæ sunt personarũ diuinaꝝ constitutiuæ quarta conclusio est. Pars quesiti affirmatur uera.

Ego frater Bartholomeus Patauus sacri ordinis heremitarũ Sãcti Augustini Sacræ Theologie Magister licet indign⁹ offero me domino fauente responsurũ ad omnia obiecta per. Reuerendos Patres Canonicos Regulares suprascriptos contra omnes suprascriptas conclusiones per me positas. & hoc non discordiæ: nec scandali causa: sed enucleandæ ueritatis gratia. Et ut dicti Patres Canonici ualeant parati eorum rationes in medium adducere: intendo presentis materiæ diputationem differre usq; ad penultimam dominicã presentis mensis: quæ fiet in Episcopatu q̃si ĩ cõgruo & comuni loco die uigessima secunda mẽsis p̃sentis sumpto prandio. hora uero decimaoctaua. Et si dicti Patres non comparebunt: seu comparere repugnabnnt: quid circa ma

teriam sit sentiendum relinquam iudicio Sapientũ. Nec obstat quod sint de obseruantia: quia tali casu occurrente ẽt nemo debet propriam famam negligere. Et Reuerendi Patres Sacri ordinis Predicatorum: ac Inclyti Sancti Francisci de obseruantia se offerente opportunitate in disputatione nec dedignentur nec recusent.

Istis tuis scriptis antequam Respondeamus addiiciendum est celebre illud atq; famosum: quod Cremonæ alliisq; in Ciuitatibus longe lateq; a quodam fratre laceratissimi oris tui consimili dictum: quodque uulgatum ac tritum est. Habitum uidelicet illum quem Canonici Regulares ĩduunt quemq; ut blaterans ille dicit. farinæ & olerum portitores: & uenditores lanifices & lanii: atq; epoli & agasones uestire consueuerunt beatum Augustinũ induisse nunquam: nisi eo tempore: quo ad equile. uel ad uissendas haras & pecus suum pergendum esset.

Is nempe quoniam angelico nomine uocitatur esse debet arreptiti⁹ unus ex illis: qui pro se & deiectis profligatisq; e celo demonibus sociis suis dominum in Euangelio p̄cabatur: ut pecorum & porcorum post ammissum cælum pro habitaculo & illorum quietæ corporea laxaret. Hos uero sicuti dominus illis supplicibus porcos: ita etiã huic: qui se illius domus profitetur esse maialem: cuius porculatorẽ Augustinũ fecit: suiq; subulcum cenum haræ relaxemus: ubi protenso ex nimio pastu uentre in uolutabro luti impinguatus: dilatatus contra pasto-

rem porcellus Augustinianus garriat: gruniat: atq; suillet. Neque occurit mihi dictu proprium magis quam q̄ suem ĩ subulcum efflantem: stridẽtem: aut iacentem suillare uel porcare dicere debeam. Mittamus igitur pecus coercendum suo pastori. Sed uoluissem ut blatero iste angelico indignus nomine se potius sub Augustĩo subulcum q̄ nefrãdem esse dixisset. Nam non inconcĩne mihi de subulco esset sermo ad illum: quem lutuosa ueste indutum: onustum pera: armatumq; agolo: & pastorali cernerem fuste: cinguloq; ad illaqueandos sues oblongo uestitum Verum quia se porcum in hara non subulcum dixit: pro eo quod Augustinũ sub cuius cura & norma est porculatorem esse professus est; declinemus: ut in sua colluuione quiescat: nec cum animali immundo & fetulento atq; putenti: quod etiã cum auditorum reuerentia nominari consueuit. noster sermo sordescat: & fastidium astantibus & audientibus afferamus: Excutiamus sordes de pedib⁹ nostris: ut nitidi & compti atq; alacres doctrinã contra aduersarium ueritatis ꝑcipere ualeamus.

Atq; inprimis dicamus hereticũ illũ censeri debere qui tales conclusiones quales supra positas legimus asseuerat cũ sint contra doctrinã catholicã. Deinde ad singula respondebim⁹. Augustinũ igit̃ huiusce modi hominem hereticũ demonstrantẽ audiam⁹ in libro de utilitate credendi. ubi sic ait. Hereticus est: ut mea fert opinio: q̄ alicuius temporalis com

modi: & maxime gloriæ prĩcipatusq; sui causa fal-
sas ac nouas opiniones uł gignit uel sequit̃. Ille aũt
q̃ hui⁹modi hoĩb⁹ credit homo ẽ imagĩatiõe quadã
ueritatis: ac pietatis illusus. Quod p̃dictæ cõclusio
nes sint falsæ probabit̃ in sequentibus: q̃uis & ob ali
ud etiam frater iste. Bartholomeus hereticus dici
possit. Nam quarta questione prima capitulo quod
autẽ dicit̃. Hereticos autẽ dicimus tam eos qui ab
eccłia proiecti sunt: q̃ eos qui a nobis sunt anathe-
matizati: hic autem anathematizat⁹ & excomuni
catus est: & publicat⁹ est pluries a Reuerendo pa
tre domino Iacobo de Romão Preposito Eccłiæ san
cti Antonini & Cõseruatore & iudice Apłico. tum
quia non comparuit ad defensandas conclusiones su
pra positas cõtra canonicos Regulares pluries cita
tus: tum quia cõtra p̃ceptum suũ sub pena excomu
nicatiõis latæ sentẽtiæ excomunicat⁹ p̃dicauit predi
ctas cõclusiones. Nunc reliquũ est: ut singulas cõ
clusiones cõtra Canonicos Regulares positas ꝓbe-
mus esse falsas: quod facillime fiet: p̃ponẽdo ante
q̃ ad redarguẽdũ ueniã Tria. Deĩde ad singłas con-
clusionũ illi⁹ particulas accedã examusim eas refel
lẽdo. Primũ ẽ ꝙ pono more dialetico loquens ꝙ om
nia opa beati Augustini sũt autẽtica & mutatiõe di
gna ꝙ nemo nisi insan⁹ negabit: & id ꝓbat̃ p textũ
Decreti: quẽ Gelasi⁹ papa Canonicus Regularis &
beati ualerii fili⁹ canonizauit. di. quĩtadecima. c.
Sãcta Romana. Secũdũ p̃suppositũ est ꝙ inter opa
beati Augustini cõnumerant̃ sermões de comũi ui

ta clericorum: quod etiã negari minime potest: quoniam partes istorum sermonũ sæpe allegant a doctoribus: & decisse habent in decreto. iz. q. i. c. Nolo uos. & ca. Certe. & decimaseptima. q. quarta. c. Quicũque uult exheredato filio. Et Gratianus supradictos textus Augustini esse ĩ Sermone de cõmuni uita clericorum asseruerat.

Tertiũ ẽ: quod Sermonis illius hæc sunt uerba hic examusim & ad litterã posita. Veni ad istã ciuitatẽ propter uidẽdũ amicũ quẽ putabã me lucrari posse deo ut nobiscũ esset ĩ monasterio quasi securus: quia ciuitas habebat Episcopũ. Apprehẽsus presbiter factus sum: & per hũc gradũ ad episcopatũ perueni. Nõ attuli aliquid. Nõ ueni ad hãc Ecclesiã: nisi cũ his indumẽtis: quibus illo tẽpore uestiebar: & quia disponebã esse cũ fratribus ĩ mõasterio cognito instituto & uolũtatæ mea beatæ mẽoriæ senex ualerius dedit mihi ortũ illũ ĩ quo ẽ nũc mõasteriũ. Cæpi boni propositi fratres colligere cõpares meos nihil habẽtes sicut nihil habebam: & imitãtes me: ut quoquo modo ego tenuẽ paupertaculã meã uendidi & pauperibus errogaui: sic facerẽt illi qui mecũ esse uoluissent: ut de cõmuni uiuerem. Cõune autẽ nobis est magnũ & uberrimum predium ipse deus. hæc ille. Nũc ergo uenio ad cõclusiões illius cuius prime conclusionis facio quattuor partes.

Prima est ubi ait 3 uenerabilem & eruditũ uirum dominũ Dominicũ canonicũ Regulariũ. Quod magnus doctor Augustinus fuit heremita. Cui Respõdẽs dico: quod aliquis potest dici heremita: uel solitarie uitæ

deditus dupliciter. Aut secundũ ꝓpositũ & uoluntatẽ solum: aut secũdum actum. Si secũdũ actũ accipimus heremitã: dicimus Augustinũ nunq̃ fuisse heremitã. Vnde tria nobis sũt tp̃ra distĩguẽda. Sic. enĩ necesse est distinguere: ne suffugia in angulis obscuritatis: quũ fuerit artatus argumẽtis ueritatis inimicus adinuenire possit. Vnũ a principio uitæ usq; ad baptismũ: secundũ a baptissmo usq; ad Sacerdotiũ. tertiũ a sacerdotio usq; ad uitæ suæ terminũ. In prĩo igit̃ ante q̃ christi nom̃ acciperet: dico Augustinũ fuisse non heremitã secũdũ actũ: sed poti⁹ uitæ solitariæ amatorem. Vnde in libro sesto cõfessionum suaꝝ. c. decimoquarto dicit. Multi amici agitaueram⁹ animo: & colloquẽtes ac detestantes turbulẽtas humanæ uitæ molestias: pene iam firmaueram⁹ remoti a turbis ociose uiuere: id ocium sic moliri: ut si qd habere possemus cõferremus in mediũ: unãq; rem familiarẽ cõflarem⁹ ex omnib⁹: ut ꝑ amicitiæ sinceritate nõ est aliud huius: & aliud illius: sed ꝙ ex cũctis fieret unũ: & uniuersum esset singuloꝝ. Et ĩfra. Sed posteaq̃ cepit cogitare utrũ hoc mulierculæ sinerent: quas & alii nostrum iam habebant. & nos habere uolebamus dissiliuit e manibus atq; confractum & abiectum est. Fuit igit̃ solitariæ uitæ amator: non heremita. nisi seundum ꝓpositũ tãq̃ philosophiæ deditus: cui cõueniẽtior illa uita erat. Si autem intelligatur heremita secundum actum ante quam sacerdos: ut intellectus conclusionis ostendit hoc probat̃ falsissimũ per textũ

ipſius Auguſtini in eo ſermone præallegato multi
pliciter. Nam tempus deſcribit quod uſq; ad ſacer
dotium cōtriuerat. ubi tria ſunt attendenda. ꝑ que
clare monſtratur Auguſtinū nunq̄ uſq; ad Sacerdo
tium fuiſſe heremitā nec religioſum: ut infra ꝓba
bitur. Primum ūbum eſt ubi ait. Diſponebā eſſe
cum fratrib᷒ ī monaſterio. ſecundū ubi ait cognito
inſtituto & uoluntate mea. tertium ibi cepi boni ꝓ
poſiti fratres colligere. Conſidera igit̄ uerbū Diſ
ponebā. Qui enim diſponit aliquid facere: adhuc
non incipit operari. Denotatur ergo per illud uer
bum p̄teritū & impfectum Diſponebā mentis deſy
derium: quo ad futurū opus incipiendū. afficiebat̄
Auguſtinus. Ergo non ceperat adhuc in monaſte
rio eſſe. Et ne aliquis cauillare poſſet in ſequentib᷒
ſe ipſum declarat: ueluti uidiſſet in ſpiritu nugaces
heremitas atq; mendaces dicturos: Si diſponebat
eſſe in Monaſterio cum fratribus: & uenerat quæ
ſitum. ſocium: ut illum deo lucraretur: & ſecum
eſſet in Monaſterio: ergo uidetur ꝙ iam aliquod
Monaſterium habebat in quo iam reſidebat: ſed fal
ſum ſenſum excludens ſubiecit aliud: quo decla
ret in Monaſterio ſe nundum fuiſſe. Ideo dicit. Cū
ueniſſem ad iſtam ciuitatem Ypponii propter ui
dendum amicum & cetera. Apprehenſus factus
ſum preſbiter: & per hunc gradum ad Epiſcopatū
perueni. Non attuli aliqd. Non ueni ad iſtā ciui
tatem: niſi cum his indumētis: qb᷒ illo tp̄re ueſtie
bar. & poſtea ſe declarans: quo deſyderio ferebat̄

postq̄ dixit. Quia disponebam esse cum fratribus
ĩ monasterio adiecit secundum. cognito instituto
meo: & uolũtate mea beatæ memorie senex uale-
rius dedit mihi ortũ illũ ĩ quo nũc est monasteriũ.
Ecce q̄ dillucide ostendit in Monasterio nõ stetisse.
Et ideo dicitur cognito instituto meo. Si in Mona-
sterio habitasset: utiq; sanct⁹ ualerius id cognosce-
re potuisset absq; eo: ꝙ sanct⁹ Augustinus illud in
dicaret sancto ualerio: & ne adhuc male cogitares ac
cipiendo institutũ pro moribus: & statu illorũ qui
in Monasterio sunt instituti & informati: & disci-
plinati: sicut Ioannes Cassianus ĩ titulauit librũ de
institutis monachorum. ideo dixit cognito instituto
meo & idest uoluntate mea ut acciperes recte in-
stitutum non corporis habitum & morum: sed uo-
luntatem & desyderium ĩtelligeres: quo afficiebatᷣ
ad habitandum in Monasterio. Et ideo illius uolũ
tate cognita dedit senex ualerius ortum: in quo edi
ficare posset de sua paupertacula quam paulo ante
Augustinus uendiderat Monasterium. Neq; ali-
ter edificare poterat Monasterium. nisi Episcopi
auctoritate uel papæ. Lege statutũ in antiquo Au-
reliensi concilio decĩa sesta questione septima. ca.
Omnes basilicæ: quæ per diuersa loca constructæ
sunt: uel quottidie construũtur in Episcopi auctori
tate consistuut: in cuius territorio positæ sunt. Fa
cit ad hoc. di. sexagessima. ca. Obitum. in fine
Et ex cõcilio Aurelianensi de consecratiõe. di. pri.
capitnlo Nemo ecclesiam edificet ante quam Ep̄s

ciuitatis ueniat: & ibidem crucem figat: & atriū designet. Et de consecratiōe. di. prima. ca. Si quis Et ne plura decreta noua replicemus: uetera ista sufficiant: quibus ostenditur Ecclesiam siue Monasterium sine Episcopi uel papæ licentia institui minime posse: & non solum ecclesia & monasteriū sed nec ulla Congregatio hominum ecclesiasticorꝝ simul uiuere cupiētium īstitui potest sine licētia Episcopi uel papæ ut de consecraciōe. di. i. ca. Ecclesia idest catholicorum Congregatio. Quomodo sine appostolicæ sedis īstituetur nutu quando iuxta sacra decreta nec ipsa debet absq; pceptiōe papæ basilica nouiter construi: quæ ipsam catholicorum amplecti intra se cateruam dignoscit. Nemo igitur dicere audeat beatum Augustinum & Monasterium edificasse: & socios ad conuiuendum adunasse contra sanctorum patrum instituta & mores ecclesie. Habuit tunc licentiam ædificandi Monasterium: & adunandi socios: quando ortus sibi traditus est. Nec obstat huic. etiam si Concilia ista allegeta: post Augustinum celebrata fuissent & ideo augustin⁹ talib⁹ īstitutis nō fuisset alligatus: quoniam ex quo constat quod licentiam edificandi factus presbiter habuit: manifestum est: ꝙ statuta Ecclesiæ quæ nobis ignota nunc sunt uel saltem consuetudines obseruauit. & non est penitus dubitandum: quod ante q̄ pſbiter fuisset: heremitā nunq̄ fuisse: nec cenobitā. Et ut heremitas incredulos ostenderet: & mendaces falso de Augustini in

ſtitutiōe gloriātes & oppillaret os iniqua loquētiū poſtq̄ dixit accepiſſe ortū :in quo edificatū ē Monaſteriū adiecit. Cepi tunc boni ꝓpoſiti fratres colligere . tertio loco ānotandū eſt :quomodo oſtendit non fuiſſe heremitā nec cenobitam : Ecce dixit Cepi . ergo nō antea fuerat ī Monaſterio cenobita nec heremita : & ſubiecit cæpi colligere fratres boni propoſiti . Nō enī cepit uiuere : ſed fratres colligere qb⁹ cōuiueret. & fratres inquit boni propoſiti ſilicet qd uellent & facerent . quod ipſe fecit quibus cōe ꝑdiū deus eſſet ut ipſe ait . Et ideo ex his uerbis eccleſia cantat : quod ueriſſimū & iuſtiſſimū eſt in honorē Auguſtini exceptū de uita : q̄ Poſſidius ſcripſit & de preſenti ſermone eiuſdem. Factus ergo preſbiter monaſteriū clericoꝝ mox inſtituit : & cepit uiuere ſecundū regulā ſub ſanctis Apoſtolis conſtitutam .Neq; minoris eſt auctoritatis :quod ubiq; terrarum & eccleſiaꝝ cātari ſolet ab omnib⁹ : & eccleſiaſtica auctoritate traditū & ꝑ ſucceſſores ī officiis cōfirmatū : q̄ qꝫ legi cōſueuit ī decretis ſanctoꝝ patrū . Vnde dicit Auguſtin⁹ ad caſulanū: & habet di . xi .In his reb⁹ de quib⁹ nihil certi ſtatuit diuina ſcriptura mos populi dei & īſtituta ſanctoꝝ ꝓ lege tenēda ſunt :& ſicut preuaricatoꝝ diuīaꝝ legū : ita cōtēptores eccleſiaſticaꝝ cōſuetudinū coercēdi ſūt. Quare ſi đ Augu. uita & morib⁹ certū haberet nihil :ſufficere nobis deberet ad eruditionē nrām tenere qꝫ de illo cātat eccl'ia .eccl'iaſticaꝝ . n .īſtitutionū quaſdā ī ſcriptis accipim⁹ quaſdā cōſuetudīe robora

tas apꝓbauit us? : qb? par r it' & idē utrisq; pietatis
debet affect? Multa enī sūt q̄ sūma ueneratiōe a fi
delib? obseruantur :& tamen nusquam illa scripta
legim? . Vbi enī legit̄ fideles signaculo crucis se tali
ter insigniri . Et multa alia huic similia :q̄ habent̄ in.
c. Ecclesiasticorum di.xi. Et tamen negare uel non
obseruare tales cōsuetudines hereticum esset: & de
testabile scelus . Sed non solum consuetudine robo
ratū uerum etiam scriptum accepimus Augusti.
ante Sacerdotiū nō fuisse cenobitam : sed post ī Mo
nasterio uixisse Heremitā uero nusq̄ legim? . Quid
ergo cātat Ecclesia factus presbiter Monasteriū cle
ricoꝝ mox īstituit:& cepit uiuere secundū Regulā
sub sāctis Apostolis cōstitutā . Nota ergo uerba fac
t? p̄sbiter nō āte :nec dicit Postq̄ fact? est Epūs Mo
nasteriū īstituit quāuis noīe presbiteri Epūs intelli
gi possit secūdū iura ātiqua .ut di.lxxxxiii.ca.legim?
& ī Regula Augu. ubi dicitur . Multo magis p̄sbi
tero qui oīum uestrū curā gerit tamen ipse distin
guit in sermone supra allegato nomen presbiteri a
noīe Epī .cum dixit Apprehensus factus sum pres
biter & per hunc gradū ad Episcopatū ꝑueni.ut cla
re ostenderet: q̄ factus presbiter clericos instituit
āte quā esset Epūs Instituit Monasteriū :quod nūc
rectius loquētes moderno tēpore Canonicā dicere
possum? iuxta illud quod habet̄ .xx. q .iii. capi. pre
sens .in fine quod & si non proprio noīe canonicā ap
pellauit . tamē quātum ad rem dixit Monasterium
Cāonicā ex quo dixit Monasterium clericorū:& nō

dixit Monasterium monachorũ :aut heremitarum :qa Canonici Regulares in Monasterio uel Canonica cõuiuentes non sunt oĩo seiuncti a consortio sanctorum Monachorum ut dicit' eodem . c . p̃sens : quamuis sint professione & habitu :& moribus dissimiles : tamen quia in uno loco uiuunt & non dispari a Monachis merito & sub unius obedientia cõparant' in aliquibus monachis : quamuis Regula Canonicorũ sit non ita stricta ut est Regula monachorum. ut dicitur.c. licet . de Regu. transe . Instituit igitur Augustinus factus presbiter Monasterium clericorũ mox. Non enim eo modo intelligi debet instituisse mox Monasterium quomodo dicitur Spiritus sanctus descendit mox super eos . Et ut de Conse . di . quinta capitulo Spiritus sanct⁹ & de ↄse .di.i . Solẽt mox cum audierĩt signum ad horam nonæ cõmedere:& cum aliquis mox iustificari : & penitentiam agere dicit' ut de peni'.di . vii. Si quis. Neq; intelligi debet mox .idest infra mensem.ut.i. q .i capitulo Constat sed mox :quamcito potuit . ut exponitur . ff. ad Tertul .l .ii . §. confestim . Concludo igitur grandis temeritatis esse .& ut hereticum reprobandum dicere Augustinum fuisse ante assumptionẽ ad Sacerdotium heremitam :aut religiosum : cum manifeste legatur fact⁹ presbiter Monasteriũ mox nõ heremiticã cellam:non monachorum cenobitarum sed clericorũ habitationẽ ĩstituit:ĩ qua cepit uiuere secũdũ Regulã sub sãctis Apl's cõstitutã Actuũ .ii . đr Multitudinis credẽtiũ erat cor unũ. & erãt illis

oĩa coĩa :ut etiam Augustinus refert ĩ sermone d-
cõĩ uita clericorũ :ergo uiui nõ põt secundũ regulã
Apostolorꝝ i solitudĩe :aut heremtica uita sed ĩ mul
titudine :ut sicut cor est unũ :ita ut sit res publica:
& substantia cõmunis :quod ĩ heremitico habitu &
solitarie uiuentibus esse non potest. Patet igitur ꝙ
Augustinus neqꝫ a tempore primo usqꝫ post baptis
mum .neqꝫ a baptismo usqꝫ ad sacerdotium fuit he
remita:neqꝫ ẽt in reliquo uitæ suæ tempore .Quod
confirmat̃ ꝑ uerba ipsius in decimo libro cõfessionũ
imo per ecclesiam catholicam quæ dictis Aug .de
dit fidem & auctoritatem idest sententiam imita
tione dignissimam : ubi de se scribens ait Contri
tus peccatis meis & mole miseriæ meæ agitaueram
corde : meditatusqꝫ fueram fugam in solitudinem :
sed prohibuisti me : & confirmasti me dicens Ideo
Christus pro omnibus mortuus est: ut qui uiuunt
non sibi uiuant :sed ei qui pro ipsis mortuus est Ec
ce domine in te iacto curam meam :ut uiuam & cõ
siderabo mirabilia de lege tua .Tu scis impericiam
meam & infirmitatem meam: doce me:& sana me.
Collige igitur ex predictis contra primam partem
prime conclusionis male & false quidẽ positæ : &
dicito Augustinũ fuisse heremitam nunquam : sed
cũ apprehensus factus fuit presbiter mox ĩstituis-
se Monasteriũ clericorꝝ :& tũc se cenobitã fecit ĩ or
to qdẽ nõ ĩ heremo:quod & ratiõib⁹ & auctoritatib⁹
probatum est satis .Et ut ad primã conlcusionem ꝑ
me positã redeam :qui cõtrarium asseuerare ausus

fuerit contra doctrinam non solum Augu. sed eccle
siæ catholicæ sentiens mētietur: hereticum se ꝑcul
dubio esse affirmabit.
Primæ conclusionis aduersus ueritatem positæ secū
da pars est ista Augu. post baptisma: & ante as
sumptionē presbiteratus fuit uerus religiosus. Hoc
ēt falsum esse & hereticum id asseuerare manifestis
sime demonstrabo. Et ad hui⁹modi insinuationē cū
religiosus a religione sit dictus. Videamus ī primis
quid sit Religio: & quot modis a religione religio
sus quis dici debeat. Deīde ostendem⁹ Augustinū
nullo modo religiosum uerum fuisse ante Sacerdo
tium. Religio inquit Cicero ī libro ueterum rheto
ricorum: est quæ superioris cuiusdam naturæ: quā
diuinam uocant curam cerimoniamque affert. Et
pater meus beatissim⁹ Augustinus in libro. io. de
ciuitate dei capitulo primo ait. Cum de cultu ueri
tatis uertitur questio fideliter dicere ualemus Re
ligionem non esse: nisi dei cultum. Quare merito
illi dicendi sunt religiosi qui deum colunt. & eo
dem modo quo deum colunt sunt religiosi dicendi.
Quattuor autem modis quantum ad propositum
attinet: ds colitur.
Primo modo colitur deus noster fide: & ab ipsa fi-
de: qua christiani deum colunt fideles dicti sunt.
Et ipsa fides dicta est alio nomīe baptismus. di. qua
dragessimaquīta. ca. de Iudeis Et extra de baptismo
& eius effectu. ca debitū. Et qm ī fide & baptismo
deo sacramētis religamur: & deū reeligimus: quē

neglexeram⁹ ac sæpe reeligere & retractare ĩ nobis debemus quæ ad dei cultũ ptient. iõ Religio ipsa fides christiana đr ut extra đ diuor. Gaudẽus & .xvii. q. quarta. ca. Id constituimus in fine & .c. Sequenti Si quis primo & secũdo & uigessima octaua. q. pria c. Sicut. n. ubi dicitur eiusdem religiõis & fidei cõiugia maneant copulata. Si igitur fides est christiana religio & a fide fideles & a religione religiosi oẽs dici possunt qui christo sunt per sacramentum salutare baptismatis iniciati. & hoc modo Augu. fuit uere religiosus cũ fuerit uere & nõ ficte baptizat⁹ & christian⁹ effectus. Et de uera religiõe librũ scripsit ad Romanianum. ubi loquitur contra illos qui uere religiosi nõ erãt. unde ibi dicit. Non sit uobis religio humanorũ operum cultus. Nõ sit uobis religio cultus hominum mortuorum Nõ sit uobis Religio cultus demonum. Et Ecclesia dicit de Apostolis Petro & Paulo: quod illi sunt per quos exordiũ cepit Religionis. Concludo igitur quod Religiosi hoc primo modo religionem sumẽdo largissime dicti sunt omnes christiani.

Secundo modo Religiosi dici possunt: qui speciali quadam deuotione: qua erga deum afficiuntur aliquid deo singulariter exhibent ad illius cultũ preter id quod in fide & baptismo promiserunt: & hoc modo religiosæ personæ dicunt̃ non solum uiduæ sed etiam seculares & feminæ maritatæ: & uxorati uiri: & Imperatores dicuntur religiosi Quod uiduæ dicant̃ religiosæ. ar. de hoc uigesimaseptĩa

q. i. ca. uiduas. & ca. Mulieres. & ca. Si quis rapuerit & ca. uidua. Et Augu. ad Paulinã in libro de uidendo deũ eã religiosam noĩat. Et Augu. in libro. ꝯ. Confess. Cũ de Sancta Monicha loqueretur ait. Illa aĩa religiosa & pia carne soluta ẽ. Et Augu. ĩ libro primo de ordine loquens de sancta Monicha dicit. Obiurgabat Licẽtiũ religiosissima (ut scis) femina ꝙ ĩcõueniẽs locus cãtico esset loquit̃ ibi de licẽtio quodam ciue Mediolanẽsi: qui cũ ẽẽt ad requisita nature cãtabat. Deus cõuerte nos. Nõ solũ aũt uiduæ sed & layci dicũtur religiosi. Probat̃ per. c. Ecclesia de cõsti. ubi dicitur laicis q̃uis religiosis sup ecclesiis & psonis ecclesiasticis nulla sit attributa facultas. & deciasexta. q. septĩa c. laicis q̃uis religiosis nulla ẽ ecclesiasticis dignitatibꝰ disponẽdi legitur attributa facultas. Idẽ di. nõagesiasexta c. Bene qdẽ §. Maximus & di. xliiii. c. Nõ liceat Sacerdotes uel clericos: sed nec religiosos laicos cõuiuia facere de cõfertis & cetera. De maritatis ẽt feminis quod sint religiosæ noĩatæ ḋr di. xxx. c. Si qs nuptias ĩ accusatione duxerit & mulierẽ fidelẽ ac religiosã cũ uiro suo dormiẽtẽ abhominandã crediderit & anathema sit & di. trigessĩa prĩa ca. Si qs uitupat nuptias & dormientẽ cũ uiro suo fidelẽ ac religiosam. Et Augu. xxii. de ci. di ca. ix. loquẽs de quadã muliere de primariis ciuitatis quam Innocentiam noĩat religiosissimam dicit. Similiter sicut maritatæ feminæ ab aliqua speciali deuotione uel uoto religiosæ sunt dictæ. Sic & uxorati uiri quandoq; religiosi dicuntur teste Augusti

no in libro uigessimo secundo de ciuitate dei capitu
lo nono dicit se hospitatum apud Innocentium pre
fecturæ uicarium : qui erat religiosissim⁹ cum tota
domo sua . Quid mirũ si supradicti ab aliquo specia
li actu & cerimonia in deum habita sunt dicti reli
giosi : cum Imperatores Christiani : qui arma gerũt
& quorum manus sanguine quandoq; madebãt hu
mão sit etiã religiosi dicti ob aliquod ad honorem di
uini cultus singulariter exhibitum . ut habes uiges
sima tertia questione octaua capitulo . Si uobis
fratres & distictiõe nonagessima sexta capitulo Nos
ad fidem confirmãdam non ad potentiam ostenden
dam exemplo Religiosissimi Principis Constantini
Sinodo interesse uolumus inquit Martianus Im-
perator ĩ . vii . actione Calcedonẽsis concilii & de ꝯse
di . quarta capitulo Pleriq; dictus ẽ Si semãdus Rex
piissimus ac religiosissimus . & di . quadragessima sex
ta capitulo de Iudeis zizebutus religiosissimus Prĩ
ceps ẽ noĩatus . Deniq; nõ solũ religiosissimi dicti sũt
uiri ab ũa opatiõe religiosa : sicut Maria religiosa dic
ta ẽ pio officio nõ erga deũ sed cognatã exhibito . & re
ligiosi dici possũt : q iuxta apl̃m Iacobũ pupillos & ui
duas uisitãt ĩ tribulatiõib⁹ eoꝝ Quia Religio scĩã &
ĩmaculata apud deum est uisitare infirmos : pupil
los : & uiduas ĩ tribulatiõe eorũ : & ĩmaculatum se
custodire ab hoc seculo . Sed quod plus est Sanctis
simi sunt dicti quãuis uxorati sint uiri . ut di . quin
quagessima capitulo si p⁹ . §. E cõtra ubi Naboth sãc
tissimus est appellatus Et hoc mõ etiã sanct⁹ Augu.

āte q̄ ſacerdos & āte q̄ clericus cū īfirmos uiſitaret aut alia opa Religiōi cōueniētia faceret. potuit iuſte religioſus uerus uocari. Sed ad ꝓpoſitū adhuc illius falſæ concluſionis & cōfutandæ hoc eſſe nō poſſet. quare ad alios modos quibus aliquis. religioſ⁹ dicitur procedamus ut intelligamus quādo Auguſtinus fuit uerus religioſus.

Tertio modo accipitur hoc nomen religioſus ſtrictius & propriatius quam dictum ſit ut non ſolū pro uno religiōis actu etiam frequētato aliqs religioſus dicatur: ſed pro eo: quod fere omnia opera ſua religioni & diuino cultui dedicat: religioſus dici poteſt. Nam ſi pro uno multo magis pro pluribus actibus religioſum uocari congruit hominem: qui curam & cerimoniam pro maiori parte uitæ ſuæ diuinæ naturæ affert & hoc modo clerici: ſacerdotes: & Epiſcopi. ſunt dicti religioſi. unde uigeſſima tertia queſtione octaua capitulo Quicunq; ex clero uidentur eſſe. arma militaria non ſumant: nec armati īcedāt ſed profeſſionis uocabulum religioſis moribus & religioſo habitu prebeant. & diſtinctiōe trigeſſima ſecunda capitulo preter hoc precipitur: ut religioſi clerici ſimul manducēt & dormiant & diſtinctione ſexageſſima capitulo finali dicitur. Nullus in Epiſcopatu eligatur niſi in ſacris ordinibus religioſe uiuens fuerit inuentus: & niſi fuerit ſpectatæ uitæ: & religionis: & ſcientiæ. & diſtinctione ſexa geſſima quinta capitulo Sacrorum. §. Nunc autem quod electio ſummi Pontificis nō a Cardinalibus ſolum:

uerꝝ etiam a religiosis clericis facienda est. Et. di. uigessima tertia. ca. In nomine domini &. di. septuagessima nona ca. Si quis pecũia. Idē de electiōe sũmi Pontificis ꝑ religiosos clericos & Cardinales facienda. Et di. nōagessima sexta. ca. Cōstantinꝰ. §. ꝑ omnibꝰ dicitur Qui proprio cōsilio clericari uoluerit: & ĩ religiosoꝝ numero clericoꝝ cōnumerari superbe agere non presumat. Et. ca. Si Imperator ar. ad idem. e. di. nonagessima sexta &: z. q. septima. ca. Nullus monachus precipit ut cubicularii Episcopi sint religiosi clerici: uel electi monachi: ut de illius uita testimoniũ dicere possint. Et decima tertia. q. secunda. ca. Vbicũqȝ. dicitur ꝙ sepultura eligi debet uel apud maiorē ecclesiam: uel apud Ecclesiã canonicoꝝ religiosoꝝ: uel monachoꝝ. Et si clerici dicuntur religiosi multo magis diaconi & Sacerdotes: & habetur. z. q. quinta. ca. Quotiēs de Episcopo purgãdo desimōia tertia manu sui ordinis & quatuor Abbatũ & religiosoꝝ Sacerdotum. Et ar. ad hoc. di. trigessima pria. ca. oĩo. &. ca. Qm̃ in fine &. ca. finali. e. di. trigessima prima & sexagessima prima. di. ca. In Sacerdotibꝰ. Vbi dicitur: ꝙ discere prius quisqȝ debet anteq̄ doceat Exemplũ de se religiose cōuersatiōis: & multo magis de episcopo predicari potest religiositatis nomē q̄ de Sacerdote: cũ epĩ statũ suũ solemni ꝓfessiōe & cōsecratiōe ꝓmittãt. Vnde ipsi sunt religiosissimi cōparatiōe alioꝝ clericoꝝ. di. sexagessima tertia ca. Adrianꝰ. Vbi dicit ꝙ in ecclesia sancti saluatoris

celebrata est Sinod⁹ a cliii. Episcopis religiosis: & Abbatib⁹. & de. pe. di: quinta. ca. fallas q̄ uere penitens arma quæ deposuit reassumere nō debet: nisi cōsilio religiosoꝝ Episcopoꝝ ꝓ defendēda iustitia. Et trigessimaquīta. q. sexta. ca. Multoꝝ ubi cā examināda est matrimonialis cōsilio religiosoꝝ Episcopoꝝ. his igit̃ trib⁹ modis religiosi omnes cēsendi sunt: sed minime uere religiosi exceptis Episcopis. Et ideo his modis trib⁹ Augustin⁹ fuit anteq̄ Sacerdos religiosus: sed nō uer⁹: ut infra patebit.

Quarto modo. hoc nomē religiosus dicit̃ ꝓprie & uere: sed nō proprie attribuit̃ nisi illis: q deo dicati sunt: q religiosi nō una oꝑatiōe dicti sunt: sed āthonomasice & ꝑ q̄dam excellētiā religiosi dicunt̃ quia religiosam uitā eligūt. iz. q. z. ca. Religiosam uitā. Et propterea qa quicqd habēt & habere possunt: quicqd sapiunt: quicqd possūt deo offerūt nil sibi reseruātes. Ideo religiosi sūt quoniā holocaustum de se deo faciūt. & ad hoc quod proprie religiosus dici quis possit: necesse est ut statum deo dicatum promittat & habitum illius promissi testimonium præse ferentem assumat. Vnde Abbas Siculus de Maio. & obe. in. ca. dilecta. dicit quod religiosus nō dicit̃ ꝓprie: nisi ꝓmittat tria substācialia: & ultra promissionē uel uotum debet mutare uestem: ut dic. ca. zo. q. i. ca. Vidua. &. uigessima septima. q. i. ca. Viduitatis: & hoc modo religio importat statum cum deliberatiōe & nouo habitu assumptum: ut diffuse tractat.

Tho . secunda secunde . q . c . lxxxvi . ar . primo . Et nullus censend⁹ est proprie & uere religiosus : nisi tacite uel expresse professus . ut in vi . de elect . ex eo . in glo . in uerbo tacite . & eo . ti ca . Indemnitatib⁹ : quod ẽt notat̃ per doctores in . vi . ca . Vnde de religi . do . & de huiusmodi professiõe . Vide . ca . uiduitatis uigessĩa sept̃a . q . i . & extra de Regu . transf . ca . Porrectum in glo . E t q̃uis in . ca . Porrectũ dicatur quod habitus non facit monachum : sed professio Regularis : tamẽ habitus requirit̃ tanq̃ presumptionem faciens & demonstrans hominib⁹ propositum uoluntatis illius : qui religiosam aliquam professus est uitam uel regulam . Ex dictis ergo sequitur : quod Augustinus nunq̃ fuit uerus religiosus nisi quando professionẽ fecit : & habitum mutauit . Et q̄ Augustin⁹ ꝓfessus fuerit religiosam & comunem uitã & apostolicam uiuendi normã patet in Sermone de comuni uita clericoꝝ . & transumptiue . iz . q . i . ca . Certe . q̃uis nõ ita clare & diffuse uerba Augu . in decreto posita sint sicut in Sermone : cuius ista ad literã sunt Verba . Certe ego sum qui statueram sicut nostis nullum ordinare clericũ : nisi qui mecum uellet manere : ut si uellet discedere a proposito : recte illi tollerem clericatum : quia desereret sancte societatis propositũ ceptumq; consortium . Ecce in conspectu dei & uestro muto consilium . Qui uolũt habere aliqd ꝓprium : & qb⁹ non sufficit deus & ecclesia eius : & ubi uolunt sint & ubi possunt : nõ eis aufero clericatum . Nolo

habere ypocritas. Malum est. Quis nesciat malũ esse cadere a proposito: sed peius est simulare propositum. Ecce dico Audite qui societatem cõmunis uitæ iam susceptam quæ laudatur in actib⁹ Aplor࿒ deserit: a uoto suo cadit: a ꝓfesione sua cadit. Et infra. Ego scio q̃tum mali sit profiteri aliquod sanctũ & non implere. Vouete inquit & reddite. Et infra. Ergo professus est sanctitatem: professus est cõmuniter uiuendi societatem. professus est q̃ bonum & q̃ iucundũ habitare fratres in unum. Collige igit͛ iterum ex dictis Augustini Primo quod non fuit solitarius & heremita: sed factus Sacerdos fuit cenobita. In uerbo Societatis. & in uerbo consortium. & in uerbo habitare fratres in unum. Secundo ꝙ uotum & professionẽ fecit de seruanda cõmuniter uiuendi iuxta apostolicã formã uita. Et hoc nota in uerbo. A uoto suo cadit. Item in uerbo. A professione sua cadit & in uerbo. ꝓfessus est: quod uerbum geminat & replicat: ut intelligas illum quasi ad surdos qui audire nolunt ueritatem: & ad heremitas nunc loqui & dicere. Professus sum societatẽ non solitariam uitam. Et secundum Apostolos cõmuniter uiuẽdi modum: nõ secũdum anachoritas & solitarios. professus sum habitare in unum cum fratribus nõ uagari ꝑ heremũ. Et ideo tũc solum uerus religiosus fuit: quum ꝓfessionẽ fecit. Et q̃uis pie credi possit: & rationi cõsonum satis uideatur: ꝙ Augustinus factus diaconus illius fuerit deliberationis & ꝓpositi: cui⁹ erat quãdo apprehensus factus est p̃spiter: tamen quia illi pro tẽpore etiã

seculares postulabant Episcopi: & mox cōsecrabantur electi sicut legitur de beato Ambrosio nundum baptizato: & iā postulato ad Episcopatū: & mox ordinato ut habetur. di. lxi. ca. Statuimus. §. Econtra. & ca. Episcopus dum. & di. lxiii. i. ca. Valentinianus. Et de sancto seuero de Lanefìcio ad Archiepiscopatum assumpto. & de beato Nicolao: & sancto Prospero. Ita de beato Augustino creditur: q̄ confestim diaconus ordinatus & Sacerdos sit: nec legitur alicubi ordinatio eius ad diaconatū sed ad Sacerdotium: postq̄ legitur q̄ ꝓfessus sit ap̄lico more uiuere. Quare temerarium est asserere q̄ minime probari potest: & non solum temerarium sed hereticum est uelle affirmare quod Ecclesia & cōmunis hominum tenet opinio: & cuius contrarium euidēter ostenditur: cum probatum sit satis Augustinū non nisi post eius assumptionem ad presbiteratum: & post professionem & uotum cōmuniter uiuendi fuisse uere religiosum. Cuius contrarium dicebat Primæ conclusionis pars secunda. tam falso & insulse asseuerata intelligendo q̄ Augustinus fuerit uere religiosus hoc quarto modo. Secus esset si intelligeretur q̄ Augustin⁹ fuit religiosus primo secūdo & tertio modo ante dictis: sed nil esset ad propositū asseueratæ falsitatis illius.

Primæ conclusionis tertia pars est: q̄ Augustinus anteq̄ esset Sacerdos fundator fuit religionis heremitarum q̄ non solum mendose sed insulsissime dictū est. Quod demōstrari potest si quattuor attēdam⁹

Imprimis fundatoris nomen & significatum eius.
Secundo si consideremus tempus.
Tertio si ad memoriam reuocemus. qui sunt & cuius nominis & conditionis instituti.
Quarto meditabimur modũ institutiõis antique: qua suos Augustinus filos in Christo instituit.
Dicamus igit̃ Primo q̃ Augustinus fundator Religionis dici nõ debet: qa hoc ptinet ad christũ pprie & ad eius locum tenẽtem in terris. i. q. i. ca. Cũ Paulus dicat: fundamẽtũ nemo potest põere preter id q̃ positũ ẽ: q̃ & Christus Iesus posuit. Alii enĩ non fundamentũ faciunt: sed superædificare dicuntur stipulas: & paleas: uel lapides preciosos. & cetera qualia fuerint ignis pbabit. Sed si fundamẽtũ ĩtelligere uoluit p eo q̃ sup fundamẽtũ primo edificat̃: q̃ exprimere nesciuit: nos illi⁹ sensum sequẽtes dicamus: q̃ Augustinus in christiana religiõe supedificare: & religionẽ aliquã facere non potuit: qa in eo auctoritas prĩcipalis nõ fuit: ex quo Sacerdos nõ erat: ut ponit̃: neq; auctoritas ab aliquo delegata illi fuit: nisi postquam effectus est Sacerdos Principalis auctoritas nõ erat ĩ illo: quia nõ papa: nõ Episcopus erat. Nemo ecclesiã uel Monasteriũ edificare potest nisi fuerit uel summ⁹ Põtifex uel Epũs ut de conse. di. prima. capitulo Nemo Ecclesiã edificet & ĩ sexto de priuilegiis. c. auctoritate. & de ecclesie edifi. c. Tua Et non solum nouissima: sed etiam antiqua iura id prohibebant. ut sexta decima questione prima. capitulo Quicunque.

Delegata etiã auctoritas in Augu. nõ fuit ante Sacerdocium sed post. ut in Sermone supradicto scribit: Beate memoriæ senex Valeri⁹ dedit mihi ortũ illũ in quo nunc est Monasteriũ: & hoc fuit quando aphensus iam factus erat presbiter: post cui⁹ ædificationẽ cepit querere boni testimonii fratres & cetera quãdo sibi datus fuit ortus: tunc ad edificãdũ Monasteriũ expressa est illi edificãdi licentia. Facit ad hoc xviii. q. ii. c. Cellulas nouas aut congregãtiũ Ecclesias monachoꝝ absq; Episcopi notitia ꝓhibem⁹ institui. &. ca. de monachis Monasteriũ nouum: nisi Episcopo ꝑmittente aut probãte nullus ĩcipere aut fundare ꝓ̃sumat. ut xviii. q. ii. ca. Quidam monachoꝝ. dicit: Placuit igit: neminẽ edificare Mõasteria aut oratoria cõstruere sine cõsciẽtia ipsi⁹ Ciuitatis Epi. Vide igit: ꝙ insulse & false dictũ sit Augustinũ fundatorẽ religionis in quo nulla auctoritas principalis uel delegata fuit. Addendũ est etiam ꝙ si fundator extitit: necesse fuerit ex ꝑte rei fundatæ: ut nouitas quedã in illa fuerit. Cõstat autẽ ꝙ Augustin⁹ nullã nouã institutionẽ uel Regulã fecerit: sed imitatus sit apostolicam normã. ut ĩ prĩcipio regulæ dicitur. Sic enim legitis in actibus apostolorum. Et in principio Sermonum de Vita clericorum quando legere iussit & legit Apostolorũ actus. Vbi dictum est. Erant illis omnia comunia: ut tanquam exemplar ante oculos tenerent illoꝝ gesta: quibus institui recte secundum formã apostolicam possent: qua lectiõe se monstrauit nõ fun

datorem: & de nouo edificatorem: sed instauratorem clericalium morum ad instar Vite apostolicæ primo institutorum & iam destitutorum extitisse. Secundo considerandum est tempus etatis beati Augu: quo ante baptismum edito libro de apto & pulchro scripsit libros de ordine: de Achademicis de Soliloquiis inter se & deum: de beata Vita & immortalitate aĩme & de.vii.disciplinis: & multas Epistolas dum adhuc esset cathecuminus in rure Casiato nomine: & uilla eiusdem ciuis Mediolanensis: ut ipse dicit .viiii. confess. ca. quarto. Ibi quid egerim ĩ literis iam quidẽ seruientibus tibi: sed adhuc superbie scholam tanquam in pausationẽ anhellantibus. Testantur libri disputati cũ presentibus & cum ipso me solo coram te: quæ cũ absente Nebridio testantur Epistolæ. & infra. Cathecumin? in uilla cum Cathecumino Alipio feriatus matre adherente nobis muliebri habitu: & uirili fide & cetera. In quibus libris presertim in libro primo Soliloquiorum. & in fine tertii de Achademicis: ut ipe testat̃ erat annorum .xxxiii. Et eodẽ ãno quo mortua ẽ mater apud hostia Tiberina erat ẽt triginta triũ annorum ut refert in libro ↄfess. viiii. ca. xii. Totũ autẽ tẽpus uitæ eius connumerant̃ anni. lxxvi. Et in Episcopatu uel clericatu contriuit annos quadraginta quinq;. Et ex quibus unum & triginta ãni restarent. & secudũ ꝙ alii computãt anni uitæ eius fuerunt. lxxiii. Et in clericatu & Episcopatu cõtriuit.xl. Secundum igit̃ primã cõputationẽ si heremi

tani sunt ab Augustino instituti potius sunt dicendi Cathecuminiani quasi a Cathecumino instituti quam ab Augustino: Nam ex baptismo proprie nomen accipitur dicente ipso. viiii : Confess. Inde ubi tempus aduenit quo me nomen dare oporteret relicto rure Mediolanum remeauimus. & cetera. Si iuxta secundam computationem accipimus institutos heremitanos ab Augustino eodem trigessimo tertio anno sui baptismi secundum quod nonnulli garriunt a Sancto Simpliciano illum accepisse habitum nigrum non uidetur conueniens : ut tam breui tempore baptizatus & ad propria tendens instituerit heremitãos Mediolani eo discedente relinquendos. imo fuit impossibile quia Mediolani non erat clericus: sed laicus; & ideo non potuit religiosos instituere.

Quod autem non esset clericus dum Mediolani esset ipse dicit libro. xxii. de ciuitate dei capitulo. viii. & ideo non potuit alios instituere cum demonstratum sit necessarium fore: ut sit Episcopus uel papa. uel illorum auctoritate fungens qui Monasterium & societatem instituere debet. Confirmatur auctoritate etiã illius in Epistola ad Valerium. & habetur di. xlviiii. c. Ante omnia peto ut cogitet religiosa prudentia tua nihil esse in hac uita & maxime hoc tempore facilius & leuius & hominibus acceptabilius Episcopi: aut Presbiteri: aut diacõi officio si ꝑfunctorie atq; adultorie res agatur: & nihil est in hac uita & maxime hoc tempore difficilius &

laboriosius & periculosius Epi : aut presbiteri : aut diaconi officio. sed apud deum nihil beatius si eo modo militetur: quo noster Imperator precipit. Quis autem sit modus nec a puericia : nec ab adolescentia mea didici : & eo tempore quo discere ceperam uis mihi facta est merito peccatorum meorũ (Nã quid aliud extimem nescio) ut secundus locus gubernaculorꝝ mihi traditus sit : qui remũ tenere nõ nouerã. Nota ergo uerbũ prĩo ab adolescentia· cũ sex etatibꝰ hõinis uita diuidatˀ & ĩfantia ĩ .vii. pueritia ĩ xiiii. & adolescentia in .xxi. uel .xxv. annos finiatur. Deinde sequatur uirilis etas : quæ etiam iuuentus dicitur. & sepe adolescentia etiam pro iuuentute in sacra scriptura ponatur teste Salamone qui ait. letare iuuenis in adolescentia tua : Voluit Augustinus demonstrare iam in etate prouecta Iuuentutis deo militare cæpisse. & eo tempore quo cæpit datus est illi secundus locus gubernaculorum : quum remum adhuc gestare nesciret ac si diceret. Eo tempore discere cepi uias dõini & deo militare q̃do apprehensus factus sum Sacerdos & ante quam Sacerdocium discerem administrare datus est mihi secũdus locus. i. episcopatus uel coepiscopatus. primus locus in nauicula Petri est papatus secundus uero est episcopatus. Ipse enim Papa uocatus est in plenitudĩe potestatis. Alii uero coadiutores episcopi ĩ partẽ solicitudinis de usu palii capitulo Ad honorem.

Tertio loco cõsiderãdi sũt : q dicuntˀ ĩstituti a beato

Augustino . ex qua consideratione apparebit quod fratres heremitæ non sint ab illo instituti . Nam a sufficienti diuisione sic arguitur . Omnes christiani aut seculares sunt aut ecclesiastici . ut dicitur distintione . xii. capitulo duo sunt genera christianorum . Sed heremitæ nō sunt seculares sed ecclesiastici : ut . xvi. q . v. De lapsis Ecclesiastici enim dicunt cōi noīe monachi aut clerici. Ita enī distingūtur monachi a clericis : & clerici a mōachis ut de uno quod predicat proprie : de altero dici nō debet . Et ista distinctio patet ī ca. legi. xvi. q. i. ubi Augu. dicit se esse de numero clericorum & nō monachorum . & tamē si fuisset monachus quis Epūs & primū ꝓpositum & nomē retinuisset argumētū . xvi. q. i. c. de monachis qui diu morātes ī Monasteriis si postea ad clericatus ordines peruenerint statuimus nō debere eos a priore proposito discedere Non ergo sunt heremitæ de numero clericorum proprie : sed monachorū Omnis enim heremita dici potest monach⁹ sed nō e conuerso heremitæ autem cum sint monachi aut sunt ab aliquo Sancto uel instituto nominandi aut non . Si sunt ab aliquo Sancto cum omnes monachi qui sunt alicuius auctoritatis in ecclesia dei & Monasteria & Cōgregatiōes habēt : sint a sancto Basilio uel Benedicto instituti & nōinandi : Isti heremitæ monachi erunt sancti Benedicti qui adhuc in rerum natura non erat uel Basilii & Basiliani non augustiniani sunt dicendi . Si autem non habent originem

uel institutionem ab aliquo sunt sicut locustæ ut di
cit̃ .xvi. questione .i. capitulo Qui uere in glo. Et
sicut qui uere purã & solitariam uitam eligũt digni
sunt honore . ergo a contrario sensu. Qui puram ui-
tam solitariã nõ seruant & nomẽ habent digni sunt
confusione: & sunt ypocritæ nomen Sanctitatis reti
nentes : & opa cõtemnentes & deberẽt expelli a ci
uitatibus: quia heremitæ isti similes illis esse uiden
tur : qui urbanitæ fiebãt de quibus. xvi. q. i. Quidã
Mõachi nihil habentes sibi iniũctũ a proprio Epõ . in
terdũ uero ẽt illi qui ab eo fuerãt excõicati ueniunt
ad ciuitatẽ Constantinopolitanam & ĩ ea perturba
tiones tranquillitati ecclesiasticæ ĩferunt . & diuer
sorum domos corrũpunt . Statuit igitur sancta Syno
dus hos primũ cõmoneri : ut exeant a Regia ciuita
te : demũ eos inuitos deici : ac deĩde per defensorẽ cõ
pelli ut ad sua loca perueniãt . Et ideo quod negat̃
de genere . negari etiã dici potest de specie Si here
mitæ sunt : monachi sunt : non accipiendo hoc nomẽ
stricte pro illis qui professionẽ faciũt & propriis re
nũciãt sed cõiter & generaliter. Vnde cũ Monachi ĩ
urbibus habitare nõ debeãt multominus heremitæ
& ideo dicitur . xvi. q. i. capitulo . Si cupis esse quod
diceris monachus . i. sol⁹ quid facis in urbibus: quæ
utiq; non sunt solorum habitacula sed multorum .
habet enim heremita nomen non solum solitudinis
personarum in eo quod Monachus sed ẽt loci ĩ eo ꝙ
heremũ. nõ urbem colere uel tenere debet patet er
go ꝙ heremitæ instituti non sunt ab Augu. qui se a

numero monachorum. & per consequentes heremitarum segregauit. in dicto ca. legi .xvi. questiõe. i. & in dicto Sermone de cõi uita clericorꝝ ait. Nuncio uobis unde gaudeatis. Omnes fratres cõclericos meos. non dixit heremitas. Et quod clericorum noĩe ĩtelligi oẽs debeãt presbiteri: diacones: subdiacones: cantores: & lectores uerba canonis demõstrãt xi. q. i. ca. de persona. §. Ne uero. Et hoc Augu. ibi dẽ ĩ sermõe expssit ubi noĩat oẽs ordines sacros uidelicet presbiteros: Diacones: Subdiacones:

Quarto loco consideranda sunt instituta & Regule quibus manifestissimum fiet: quod Augu. heremitas nunquam instituit Et quãuis satis esse debeat id declaratum fuisse ex parte fundatoris: & secundo loco ex parte tpris: quod non fuerit ante Sacerdotium. &. tertio ex parte illorꝝ qui sunt ĩstituti cuiꝰ nomen siue sit monachi siue sit heremitæ nõ cõgruit: tamen ad maiorem ĩsanientium istorũ heremitarũ cõfusionẽ ꝓbabimꝰ ex pte ĩstitutorũ & Regulæ beati Augustini. nõ ẽẽ possibile: ut herẽitæ sint ab isto instituti.

Primo ex titulo Regulæ. Nam cũ textus Regulæ Augustini allegat non dicitur Augustinꝰ ad heremitas sed Augu. de uita clericorum: ut habetur in supscriptiõe. c. Quãdo necessitas disciplĩæ. di. lxxxvi. & .v. questione. v. Non uos iudicetis esse &. xii. q. i. capitulo Nolo. & capitulo Certe. &. xii. q. i. ca. Nõ dicatis. & .xvii. questione. iiii. ca. Quicũqꝫ. &. xxxii. questione. v. capitulo Nec solo affectu. Gratianus allegat Augustinũ. in sermone de communi uita

clericorum: & non dicitur heremitarum. Item Vicētius hystorialis libro. xviiii. capitulo liiii. ubi connumerat libros Augustini. Scripsit Regulam de institutione Canonicorum. & libro. xviii. capitulo. lii. ubi loquitur de uestibus & calciamentis beati Augustini dicit. Ille uero medium tenens in Regula Canonicorum dixit. fateor de pretiosa ueste erubesco & cetera. Ecce quod tam Regula quā Sermones de comuni uita clericorum dicuntur Institutiones canonicorum Taceo quid beatus Vgo de sancto Victore dixerit in expositione Regule: & in quot & quantis locis mentionem faciat de clericis ab Aug. institutis: non quia ille Canonicus regularis ē: quoniam dignior testis esset pro regula sed quia longū & superfluum nimis esset replicare quæ uir uenerabilis domnus Dominicus in suo tractatu contra heremitas de hoc diffuse satis dixisse refertur.

Secūdo ex substātialib⁹ Regule mōstratꝗ Augustinus heremitas nō instituit. Alioquin instituisset duas regulas sibi contrarias. Nam sub Regula beati Augustini nemini habere licet proprium sed heremitis licet habere proprium ergo non sunt de Regula beati Augustini. Quod liceat de iure heremitis habere proprium patet decimasexta questione secunda capitulo Perlatum. §. econtra ubi Paulus primus heremita dictus fecit testamentū & collobium suum Atanasio. & Tunicam Antonio reliquit. Sed Canonici Regulares ab Augu. īstituti non possunt habere proprium; & per consequens non pos-

ſunt teſtamentũ cõdere : ut beat⁹ Augu. ĩ ſermon
b⁹ de cõi uita clericoꝝ oſtẽdit de illo preſbitero in
ſua ſocietate poſito & moriẽte quo plurimũ doluit
quia profeſſionem ſuã negando teſtamentũ fecit.
hoc etiã iura prohibent .xxii.q.i. ca . Non dicatis ali
quid propriũ Et de Statu mo. & cano.re .ĩ ca. Cum
ad Monaſterium ĩ fine ubi dicitur quod abdicatio
proprietatis ſicut & cuſtodia caſtitatis adeo ẽ ãnexa
regulæ mõachali : ut nec ẽt contra eã ſum⁹ põtifex
licentiã poſſit ĩdulgere . Et loqtur de mõachis here
mitis ut ſupradictum eſt.
Tertio arguitur ſecundũ cãoniſtas ꝙ Augu . here
mitas nõ iſtituit. Sic. Oĩs religioſus aut ẽ de nũero
mẽdicantiũ : aut de numero nõ mẽdicantiũ : ſed qui
ſunt ĩſtituti a beato Augu . ſunt de nũero nõ mẽdi
cantiũ hereĩtæ aũt ſunt de numero mendicantiũ: er
go nõ ſunt ab illo ĩſtituti: niſi feciſſet duas Regulas
quaꝝ una eſſet oĩbus nota . ſub qua mendicare nõ
cõueniret. Altera uero eſſet ſolũ heremitis data ſub
qua mendicare neceſſe foret. Q: heremitani ſint de
numero mendicãtium patet ĩ .vi. de Reli. domi . ca
pitulo unico . Mendicantes ſunt quibus per queſtũ
publicum tribuere uictum ſolet inccerta mendici
tas: Sub Regula aũt beati Auguſtini propriæ mili
tãtibus cõcedunt predia dom⁹ & reddit⁹ : quib⁹ ſub
ſtẽtari debẽt nõ mendicare : ut patet in Sermone de
cõi uita clericorum ipſius Augu & . xii. queſtione
prima capitulo Exemplum . & in aliis locis ubi de
Ca . Re · iura loquuntur : Cum igitur heremitæ
ſint mendicantes & habere inquantum heremitæ

propria possint: & ex hoc appareat quod ab Augustino nō sunt instituti sequitur quod heremitæ isti fratres sint acephali nisi ab alio quā ab Augu. se ꝓbauerint institutos. Tales enim acephalos .i. sine capite prisca consuetudo nominauit di. lxxxxiii. capi. Nulla & si sic esset non aliter suam īstitutionē demōstrātes sicut excōunicatos deberet qlibet de ecclesia sua excludere: ut dicit glo. in. ca. Nulla. di. lxxxxiii.

Quarto arguit̄: q̄ hereītæ si sūt de Regula beati Augu. sequitur quod ad propriam regulā transire non possēt quod esset incōueniens Sunt enim heremitæ mendicantes: ut dictum ē. & ut patet ī sexto de exces. prela. ca. 1. in glo. z. & in sexto de elec. ca. Quorumdam in glo. in uerbo. mendicantes In clem. de pe. ca. Cupientes in glo in uerbo mendicātibus. & de reli. domi. ca i. in glo. remissiua. ī uerbo Quoslibet ubi fit mentio de heremitanis & carmelitis. Et isti non possunt transire ad non mendicātes: ut sunt Canōici Re. qui sub Regula ꝓprie & prīo beati Augustini sunt instituti. & si trāsirent puniuntur tam suscipiētes quā trāseuntes patet ī clem. i. de Regu. transeū. ubi priuantur omni uoce capitulari & dignitate: qui ad non mendicantes de mēdicantibus ingrediuntur.

Quīto ꝓbat̄ ex uerbis Regule ī plurib⁹ locis ut patet ītelligēti quod Regula Augu. heremitis non cōuenit. Primo. ibi Nō dicatis aliquid propriū: quod heremitæ non solum dicere sed etiam habere possūt ut supradictum est secūda ubi Oīa opa uestra ī cōi

fiāt maiori studio atq; freq̄ntiori alacritate: q̄ si uos singuli ꝓpria faceretis. Quomō herēite ac solitarii ad opa coīa aut uēire: aut uocari debēt cū singlr sibi uiuāt? Tertio ibi. Indumēta uestra lauent siue a uobis siue a fulonib⁹. ubi sunt in heremo fulōes? ubi est fulgor & mundicia uestis declinanda in heremo quo nemo uadit?

Quarto. ubi est in heremo cōmoditas bibliothece & ꝓferendoꝝ singulis dieb⁹ libroꝝ: ut Augu. in Regula p̄cipit? Vbi est q extra horam petenti codicem neget?

Quinto. ubi est illud implendū in heremo. Quādo ꝓceditis femīas uidere nō ꝓhibemini? Nūqd deserta: domos: & palatia claudunt in quib⁹ femine habitent & in subseliis cōtineant? Neq; enim procedere semel in anno aut mense ad sportellas uendēdas exire heremo & ad ciuitatē uenire est: ut antiq solitarii faciebāt: sed ꝓcedere ē clericoꝝ: quū ad dandam penitentiā infirmo: quū ad rogationes domo exeunt: quū baptizatū uadunt: & ad alia officia clericoꝝ pagenda: quū inter seculares incedunt. ob quā causam dixit. In incessu: statu: habitu: & in omnib⁹ motib⁹ uestris nihil fiat q̄ cuiusq̄ offēdat aspectū. Neq; arbores aspiciunt: neq; mōtes: aut bestiæ siluaꝝ mores heremitaꝝ perscrutantur: sed clericoꝝ mores homines intuent in quib⁹ uersant & considerant eoꝝ gestus: quoniā qualitas corporalis sepenumero qualitatem indicat mentis. Taceo reliqua: quæ alterius esset & longi operis per singu

di

c

la scribere. Sed uenio ad habitum heremitarum ab illorum regula: qui sunt instituti a beato Augustino discrepantem.

Sexto arguitur quod regula beati Augustini proprie heremitis fratribus non conuenit ratione habitus. Nam habitus heremitarum debet habere formam cucullarum: ut patet in priuilegiis suæ institutionis. Canonici autem Reg. nisi plublice lapsi fuerint talem habitum deferre non debent. ut xviiii. q. i. ca. Mandamus. & est textus Vrbani pape: quem fecit in fauorem Canonicorum regularium quia ipse fuit canonicus regularis: ut hosti. no. in. ca. Intelleximus de eta. & qli. & or. psi.

Prime conclusionis quarta pars: quam aduersarius ueritatis asserit ista est. Augu. habitum heremitarum primum portauit. Audiamus quam inconsiderate Morio iste loquatur: aut blatret. Si Augustinus primum portauit habitum: & habitus erat heremitarum. ergo heremitæ erant primo: quorum erat illæ habitus quem Augu. portauit. ergo non primum portauit sed post illos heremitas portauit: quorum habitus ille erat. Sed ne uerba tantummodo istius reprehendere: & non sensa uideamur ediseramus non quod dixit: sed quod dicere uoluit.

Voluit sane dicere: quod Augu. primus fuit qui habitum fratrum heremitarum instituit & detulit. Quod quia inepte dictum & falso est redarguamus & reprobemus. Sic igitur agendum est.

Primo fient duo presupposita: deinde arguetur contra conclusionem.

Primum presuppono quod in Augu. tres fuerunt status

notabiles & celebrati. Prim⁹ stat⁹ ē āte baptismū dū p̄hus aut Rhetor fuit. secund⁹ ē a baptismo usq; ad clericatū exclusiue. terti⁹ ē in clericatu: uel Sacerdotio: uel episcopatu usq; ad finem uitæ.

Secūdū p̄supponō: q̄ isti tres stat⁹ habeāt secūdū uarietatē cōditiōis uarios habit⁹ q̄litati p̄sonar̄ cōuenīētes. Nā baptizati cōsueuerūt uestes albas īdui. ut de cōse. di. iiii. & ē text⁹ Ambrosii ī libro de baptismo. ca. Accepisti post baptismū uestimta cādida ut ēēt indiciū q̄ exueris uoluptatē peccator̄: & īdueris īnocētie casta uelamīa. Idē dicit Raban⁹ de īstitutiōe clericor̄. & habet̄ de. cōse. di. iiii. ca. Post baptismū hoc habes ī multis aliis hystoriis. Vestimēta tamē ista cādida nō deferebāt̄ ōi tp̄re: sed certis terminatisq; dieb⁹. Alioquī oēs christiāi deberēt uestimēta cādida īduere q̄ īcōueniēs satis omnib⁹ esse uidetur.

Philosophi utebāt̄ suis uestib⁹: quor̄ uarietates & noīa īserere huic loco sup̄fluū ē. Simil'r & clerici de quor̄ uestib⁹ īfra tractare necesse erit ad demonstrādam falsitatem predictæ conclusionis.

Nūc presuppositis duob⁹ arguo sic. Ad statū philosophi ad statū christi trāsiēs habitū mutare nō cōpellit̄ sed uno habitu status uterq; utit̄ atq; cōtētus ē Sed Augu. fuit huiusmodi ergo habitū nō mutauit factus de p̄ho uel rhetore christianus. Prima p̄bat̄ secūdū ipsum Augu. xviiii. de ciui. dei. ca. xviiii. ubi sic dicit̄. Religio xp̄iana uel ciuitas d̄i militās ipsos p̄hos quando xp̄iani fiūt nō habitū uel cōsuetudinem uictus: quæ nihil impedit religionē: sed falsa

dogmata mutare cõpellit. Ex quo demõstrat̃ quod Augu. habitũ nõ mutauit ĩ istis duob⁹ statib⁹. Q̃ & ĩsinuare ipse uidet̃ ĩ sermõe de cõi uita clericoꝝ ubi dicit. Apprehẽs⁹ fact⁹ sum p̃sbiter: & p hũc gradũ ad Ep̃atũ ꝑueni. Nõ attuli aliq̃d. Nõ ueni ad hãc ecclesiam: nisi cũ illis ĩdumẽtis q̃b⁹ illo tp̃re uestiebar. Vestiebat̃ enĩ tũc ut ceteri cõsueuerũt layci & seculares ĩter quos uiuebat. Nam didicerat a beato Ambrosio cõsuetudines & mores eoꝝ obseruare ĩter quos uiuere uolebat: ne cuiq̃ esset scandalo nec quisq̃ sibi. di. xii. ca. Illa. Et ideo nõ ẽ credendũ: ꝙ Augu. ĩ duob⁹ statib⁹ p̃dictis habitũ mutauerit: ut insomniant heremitæ: & de scripturis id minime probare poterunt.

Tertius stat⁹ Augu. fuit stat⁹ ecclesiastic⁹ & multũ celebris: sed nõ ãte apud nos notus: q̃ eo tẽpore: quo Sacerdos ẽ effect⁹: & ĩ hoc statu habitũ mutauit: ut ex ipsius auctoritate ĩfra dicet̃. Duo igit̃ edicẽda sunt de habitu sancti Augu. unũ cõmune: aliud spetiale. Cõmune ẽ ꝙ sanctus Augu. illum met habitũ portabat: quẽ clerici illius tẽporis portabant. ũde ĩ sermone de cõi uita clericoꝝ. Talem supple uestẽ debeo habere: qualẽ possim si nõ habuerit fratri meo dare: qualẽ potest habere presbiter: qualẽ potest habere decenter diacon⁹ & subdiacon⁹ talẽ uolo accipere: quia in cõmuni accipio. Si quis meliorẽ dederit uendo: ꝙ & facere soleo: quãdo nõ potest uestis esse comunis: preciũ uestis possit esse cõmune: uendo & erogo pauperib⁹. Si hoc delectat

ut ego habeam talē det de qua non erubescam. Hoc ē cōmune de habitu sancti Augu. q̄ eo tēpore usualis uestis erat una & eadē episcopo: presbitero: diacono: & subdiacono.

Speciale autē de habitu beati Augu. hoc nobis demōstrādū ē teste ipso Augu. q̄ duo genera uestimētorꝝ īduit. Tertiū uero teste hieronimo ad fabiolam de ueste Sacerdotali.

Primū habitum: quē Augu. induisse legimꝰ esse byrrhum dicimꝰ: q̄ alio nomine greci amphybalū nominā̄t. Est enim uestimentū super alia uestimēta indutum: q̄ episcopi & clerici induere cōsueuerunt. Nam legiť de sancto bricio accusato de fornicatiōe ut pplō satisfaceret prunas ardentes byrrho suo īposuit: & ad se astrin gēs usq; ad sanctū Sepulchrū prunis uestimētū inustū apparuit. Et de sancto deicola refert Vincentiꝰ hystoriarꝝ libro. xxiiii ca. iiii. Quod deposuit byrrhum suū refrigerādi se gratia. Diciť enim byrrhum quasi pirrum. i. igneū Est. n. coloris rufi & ignei. Nec mirū est si clerici & episcopi sancti illius temporis tale uestimentū induebāt: quia sacerdotiū adhuc similitudinē aliquā antiquorꝝ illorꝝ tenebat Sacerdotū q̄bus purpura donata erat: sicut legimꝰ de simone summo sacerdote purpura a Rege donato. Et Petrus apostolꝰ ait ad clericos uos estis genꝰ electū regale Sacerdotiū & cetera. Erā̄t tamen byrrha preciosa & uilia. Vn de Augu. ī supradicto sermone dicit byrrhū preciosum & si forte deceat episcopū: nō decet Augu. i.

paupem de pauperib⁹ natũ. Modo dicturi sunt homines: quia ĩueni preciosas uestes quas nõ possem habere uel ĩ domo patris mei. uel ĩ illa ꝓfessiõe mea Non decet. Talẽ uestẽ debeo habere: qualẽ possim si nõ habuerit fratri meo dare & cetera. Et di. xxx. ca. Si quis uiroꝝ putauerit sancto ꝓposito. i. continẽtiæ cõuenire ut pallio utat᷑ tãq̃ ex eo iustitiã habitur⁹ & reprehẽdat uel iudicet alios: qui cũ reuerentia byrrhis utũt᷑ & alia ueste cõi que ĩ usu ẽ anathema sit. Et. xxi: q. iiii. ca. Epĩ p̃sbiteri. diacõi secularib⁹ ĩdumentis nõ utãt᷑: nisi ut cõdecet tunica sacerdotali: sed neq; dũ ãbulauerit ĩ ciuitate: aut in uia: aut ĩ plateis sine operimẽto p̃summat ambulare & cetera. Vbi glo. dicit sine opimento. i. sine cappa uel pallio. Ecce ꝙ byrrhũ accipit᷑ ꝓ pallio & ueste supiori: q̃ alia uestimẽta cõtegunt᷑: ꝙ optime demõstrat Valerius max. libro. sexto. ca. de mutatiõe moꝝ: ubi loquit᷑ de Palemõe amicto ueste ꝑlucida & ĩfra dicit paulo post brachiũ intra palliũ reduxit. &. xxvii. q. i. ca. Omnes feminæ uenientes ad sacrã religionẽ pallio capita sua cõtegãt Quare apparet ꝙ nõ solum uestimẽta reliqua: sed & caput pallio cõtegebat᷑. Vnde Iohannes Cassian⁹ de ĩstitutis mõachoꝝ libro primo. ca. vi. dicit Post hæc Angusto pallio tã amict⁹ humilitatẽ q̃ utilitatẽ precii compediumq; sectantes colla pariter atquæ humeros tegunt quæ maphortes tam nostro quam ipsorum nuncupantur eloquio & ita planeticarum atque byrrhorum precia simul ambitionẽq; declinabãt. Byrrho igit᷑ loco pallii & maphortis & collũ

& caput & reliqua uestimēta cōtegebāt clerici sicut
mōachi caput cuculla unde Io. Cassianus de īstitu
tis mōachorum li. iiii c. xvi. dicit. Cucullis ultra oculo
rū palpebras dimissis nemo alterum cōmedentē uide
bat. Quāuis palliū & altaris coopimentū: & Pōtifi
cis ornamentū: & īdumentū sit. ut extra de usu palii
Ad honorē. & de cōse. di. i. Porro. Et multis aliis mo
dis accipi possit: tamē ad presens sufficiat demon
strasse: quod byrrhū ē uestimentū Sacerdotū & episco
porum usuale ac clericorum. & sicut pallio ita & byrrho
cia cōtegunt. Et quod ruffi sit & ignei coloris: & quod hoc
uestimētū erat quo sanctus Augu. īduebatur. Secun
dū habitū Augu. īduisse legimus: quod līea tūica dicitur
unde ī Sermōe de cōi uita clericorum dicit. Nemo det
byrrhū & tūicā lineā nisi ī cōe De cōi accepi ēt mihi
cū sciā me habere uelle comūe quicquid habeo. No
lo talia offerat charitas uestra quibus ego solus qua
si decentius utar & cetera quāmuis legamus ī ueteri te
stāmēto ephot uestē sacerdotalē lineā ī sacrificiis in
dutos clericos tamē ī nouo testamēto nō solū ī sacri
ficiis: sed ēt ī cōi usu īdutos tunicā & uestē lineā ui
ros religiosos legimus. In sacrificiis nō necesse ē pba
re Sacerdotes & reliquos miīstros usos līeis cū & id
uidamus oī die & legere iura cāonica possimus: quod id
dēonstrāt ī multis locis pserti di. lxxxxiii. c. diaconus.
ubi dicit. Alba diaconus utatur tātūmō tēpore oblatio
nis & lectiōis. Et. xi. q. iii. c. Episcopus. ubi dicitur quod dia
conus recipit orariū. i. stolā & albā ab Episcopo. Et in
clemētia. i. de statu Regulariū ī glo. ī verbo albis Et

ī hystoria sancti siluestri: quæ ut dicitur di. xvi. Sancta romana a catholicis legitur & tenetur: de quodā Eufresino Episcopo Pāphilie fertur q̄ uenit Romā p reuelationē sibi factā hic cū quottidie ī laudib⁹ dei & oratiōib⁹ ageret oīb⁹ dieb⁹ dominicis specialiter dōino adherebat. hic quādo accedebat ad sacrificanda domini mysteria cādidissimo collobio utebatur q̄ collobiū sācti Iacobi Apostoli fuisse ꝓhibebat. Dicebat aūt iustā ēē hāc reuerentiā: ut dū diuinis mysteriis Sacerdos assistit his utat̄ uestib⁹: quæ habitū apostolicū ī Sacerdote exhibeāt. Sic factū ē ut ita a Sancto Siluestro p̄sbiteris ei⁹ & diacōib⁹ collobioꝝ eius sumpsisset iniciū. q̄ March⁹ papa & Iuli⁹ & liberius eo ordīe usi sunt. Sed quoniā brachioꝝ nuditas culpabat̄ a q̄busdā postea collobia ī dalmaticas cōmutata sunt. & auctoritate papæ aliq̄bus specialiter dalmatice cōcesse sunt di. xxiii. c. Cōis filius. Et postea generaliter oībus diaconib⁹. lxxvi di. c. de ieiūio. §. & hoc. Visū enī ē meli⁹ huic ꝓposito cōuenire: q̄ accurati⁹ magis aspectibus ualeat placere populoꝝ ut dicit̄ in ipsa hystoria. Et q̄uis collobiū & linea tūica habitus fuerit clericalis: & usui sacrorum cōueniens tamē īuenta dalmatica postea fact⁹ ē habitus nō solū usualis clericoꝝ: sed quorūdā mōachoꝝ. Nā Paulus primus herēita collobiū suū Athanasio & tunicā Antonio testamēto reliq̄t. xviiii. q. ii c. Perlatū. §. e cōtra. Et Io. Cassianus de institutis mōachoꝝ li. iiii. c. io. ī fine de q̄busdā monachis dicit Nec laneis indumentis utebatur. sed lineis tantum

& libro prio. c. iiii. dicit. Collobiis quoq; lineis iduti
q uix ad cubitorum ima ptigit. Nudas de reliquo cir
cũferunt man⁹: ut amputatos habere eorum actus &
opa mũdi huius suggerat abscissio manicarũ: & ab
omni cõuersatione terrena mortificatos eos uelami
nis liei doceat idumentũ. Audiãtq; per hoc Aposto
lum quottidie sic dicentẽ. Mortificate membra ue
stra quæ sunt super terrã: Illud quoq; ipso habitu p
testante. Mortui enĩ estis & uita uestra abscondita
est cũ christo ĩ deo. Et uiuo ego. iam nõ ego. uiuit
uero in me christ⁹. fuit ẽt collobiũ uestimentũ lay
corũ ac phylosophorum. Nam legit in hystoria quã
beatus Ambrosius scripsit de sanctis Geruasio &
Protasio quod apparuerunt illi duo iuuenes ephe
bi uestibus candidissimis i. collobio & pallio induti
Consuetudo tamen & longissimus usus demõstrat
a tempore Sancti Siluestri imo a tempore Iacobi
Apostoli collobiorũ ĩ clericos omnes ĩcepisse usum:
& a sancto Marcho ut alii referunt: qui canonicos
Regulares instituit: ut infra probabitur: & a beato
Augustino usq; ad moderna tempora clericos indu
isse lineis omni tẽpore quousq; regulariter uixerũt.
Vnde dicit Speculator ĩ ratiõali diuinorũ officiorũ:
q ãtiquit⁹ cãonici oẽs & clerici erãt Regulares. Et
ideo eo tẽpore quo Regulares fuere habitũ usualẽ
lineã tunicã detulerũt sicut ĩ Ecclesia Ambrosiana
olĩ erãt cãonici regulares q lineã tunicã seu collobi
um iduũt semp. In Diocissi Mñi ẽ uenerabilis loc⁹
sancti Petri ad ulmum in quo nunc prepositus est

Reuerēdus pater & iuris Pontificii peritus dñs Ioā nes de Cribellis & ē ecclesia & Monasteriū . S. Mariæ de Carpēzago . Et ē Monasteriū de Bernago . & monasteriū ubi dicit̃ . cāpus mortu⁹ ī loco amænissimo & aprico aere situm : Ius patronat⁹ antiquū nobilis familiæ eorꝫ de mantegatiis diu Vsurpatū & nouiter p Sixtū q̃rtum Pontificē : cura propēsiore : & Industria frācisci de mantegatiis: Egregii Ciuis mlñ. Affinis mei . Sūt in aliis Ciuitatibus lōbardiæ Sūt ēt ī Anglia . Parisi⁹ . In galia trāsalpina . Ad pedes mōtiū . uercellis . In Alamāia Monasteria īfinita Cāonicorꝫ Regulariū . ubi ab omnibus defert̃ habitus līeus qui ꝓprius ē cāonicorꝫ Regulariū unde Io . An. ī clem. i. de elec . ī glo. x. habitus dicit ꝙ licet aliq̄ uariēt ī colore : & habeant aliqui misclū: aliqui nigrꝫ aliqui albū ī tunica & uestibus tamē ipsorū habitus esse uidetur līea cotta : quā sub cappa deportāt . Et quia beat⁹ Aug. fuit Canonicorꝫ Regu. īstitutor & īformator : & lineū habitū īduit : & illas uestes habere uoluit cū q̄bus cōuiuebat cōes . iō oēs sui clerici īduebant byrrhū & tunicam lineam iuxta illud ꝙ scribit̃ . xvi. q. vii. c . In noua . ubi dicitur. Qui sociant̃ Pōtificibus . nec professione discrepent nec habitu. Et de ui. & ho. cleri c. Clerici . ii. dicit̃ Pōtifices aūt ī publico & ī Ecclesia semper indumentis lineis omnes utantur . Et hæc dicta sufficiant ad probandum habitum canonicorꝫ Regulariū ī duobus uidelicet ī byrrho & tunica līea fuisse q̄tum ad cōem usū Episcoporꝫ : Sacerdotū: & clericorꝫ unū fuisse habitū: quis non intelligat̃ habitus proprie quo

distīgunt canonici Reg. ab aliis Religiosis: & quo proprie canonici Re. sint nisi lineis ut supradictu ē. modo sequit de tertio habitu: quē portare Sacerdotes in quottidiāo usu cōsueuerūt

Tertiū habitū seu uestimētū q Sacerdotes & clerici regulariter uiuētes. i. cāonici Re. portare debēt dicim⁹ esse laneā tunicā albā. de qua hieronim⁹ ad fabiolam ī epistola de ueste Sacerdotali ait. uestimēta sua nō scidet: qa cādida sūt: qa īpoluta: qa agnū sequētia: & đ attōsæ ouis cōfecta uelerib⁹. Hoc ēt arguit ex textu Regulæ Aug. Q uestes usuales albæ de lana sint ubi dicit Vestes uestræ lauent siue a uobis siue a fulōib⁹ ne īteriores aīæ sordes contrahat mūdæ uestis nimi⁹ appetit⁹ Nā ex ueste colorata p man⁹ fulonū lota oriri nō pōt ī aīo deferētis iactātia: qa q̄to sepi⁹ lauat tāto facili⁹ fulgorē & colorē acceptū dimittit: q ī alba ueste nō accidit q̄ q̄nto plus lauat tāto plus fulgeret Ex illa facillīe occasio posset oriri iactātiæ: & nimi⁹ appetit⁹ đ mūda ueste acceptus ī aīam sordes cōtrahere posset. & ne aliqs diceret hoc solū ītelligi de tūica līea debere ī ō subiūxit. Vestes uestræ habeantur sub uno custode. uel duobus. uel quot sufficere possint ad eas excuciēdas ne a tinea ledantur. Sed uestes lineæ ledi non solent a tinea Dedit igitur de uestibus: quæ in comuni & continuo usu sunt duo precepta. Vnum de lotione ita facienda: ne aīa pollueret per q īdicauit usuales esse albas. Alterū de conseruatiōe sub custodia ꝓpter seruandā caritatē: & fugiēdā ꝓprietatē ac ēt ne lederent quæ lāeæ essēt a tiea. Cāonicorū igit

seu clericorum tūc temporis regulariter uiuentiū tria erāt uestimēta primū supius quo caput & humeros: & reliq̄ uestimēta cooperire possent byrrhū seu palliū dici cōsueuit secundū erat tunica liea seu colobiū & trūca ī manicis uestis quæ ēt alio noīe alba dicta ē. Tertim ē tūica lanea alba: de ouis uelleribus cōfecta. Ex qbus patet pria cōclusio mea pbata aduersus primā cōclusionē falsam fratris Bartholomei quæ quattuor cōtinebat cuius cōtrariū uerꝝ: & probatū ē. Quod Augu. sumpto baptismate āte Sacerdotiū: nec post fuit heremita: nec uerus religios⁹: nec fundator Religiōis heremitaꝝ: nec habitū ipsoꝝ heremitaꝝ unq̄ portauit. Ex quibus facim⁹ Corolariū more dialeticoꝝ q̄ ex suprascriptis seqtur tale. uidelicet Detestādū ualde atq; execrabile ē idolū illud beati Augustini: quod nuper ī Ecclesia maiori Mediolani longo cingulo & lutuosa & cucullata ueste ad instar habitus heremitarum ī marmore ueluti simulacrum falsitatis exculptum est: & in prestantiori loco atque tollendum esse dicitur. hoc corolarium sic declaratur. Nempe detestāda diuinoq; & humano iure abominanda atq; punienda mendacia & opera sunt ī quib⁹ ueritas deest & sicut nemo ē qui decipi uelit: ita null⁹ esse debet: qui aut falsa uoce: aut simulatis operibus alteꝝ (ut Apostolus ait) fascinare desyderet. Et q̄uis grauia atq; odibilia & hominib⁹ & deo sint uerba iniqnæ ac false loquentiū lōge tamē grauiora ea sunt quæ ficto ac fallaci opere conficta sunt. Nā & diutius āteq̄

flant male cogitantur: & ad male imitandi exem
plum prestituta sunt plribus Neq; tantū nocumē
ti uolucres ac falsē uoces q̄ simulata p manentiaq;
diutius opera & ueritate carentia inferre possunt.
Graue igitur scelus si uoce mētiri est: grauius erit
mendosa ad decipiendum opera fabricare: sed gra-
uissimum atq; teterrimū erit nō litteris molli attra
mento faciliq; ac leni papiro descriptis: sed in mar
moreis imaginibus quasi indelebilib⁹ & eternis lite
ris fallatissima opa fabricare & uelut idolum falsita
tis ornare: & erroris ī eo sculpturam insignem pre
se ferre. In qua omnes cernentes peride ac legentes
ī falsis litteris errare doceant. Q enī legētib⁹ scrip
tura: hoc & idiotis pstat cernētib⁹ pictura: quoniam
ignorātes litteras ī ipsa uidēt qd sequi debeāt. In il
la legūt qui litteras nesciūt. & illis pcipue p lectiōe
pictura ē ut dicit de cōse. di. iii. c. Perlatū. Quid igit
Simulacrȝ Augu. ī tēplo positū & heremitarȝ uesti
b⁹ obuolutū nisi liber fallax atq; mēdosus ēē uidet:
quo Augu. herēitā fuisse mōstrat. ut litteras igno
rātes dcipiant: sicut docti uiri falsis litteris dedocent
q cū aduerterint: restat necesse ē: ut ī fabricatores
tanti erroris: sceleris: & puplice deceptiōis priuatas
& crudeles blasfemias atq; maledicta precēt. Qua
pp ex alto Augu. clamat pide ac idolo uiueret ac di
cit. O Mediolanēsium īcliti ciues O suauissimorȝ
amicorȝ meorȝ filii attendite atq; auriti estote mihi
Olim erudiendis antecessoribus uestris ac patrib⁹
ut sapientes filii eorȝ uos postea īstitutione paterna

prodire possetis huc ab urbe rogātib⁹ uobis a Sima
cho prefecto demissus sum. Illos & meipsum hac in
urbe docui litterarꝝ mearꝝ & documētorꝝ monimē
ta sunt plurima ī Epistolis & ī libris đ īmortalitate
aīæ: De Academicis. De ordīe: de soliloquiis & li-
beralib⁹ disciplinis derelicta. Vbi luce postea pfus⁹
ac gratia Christi baptisma suscepi: atq; mutatis ue
teris hoīs moribus: & īduta cādidissima ueste: ut
baptizatis tunc mos erat ī testimoniū ueritatis & ī
nocētiæ: ueritatē a me diu quæsitā & tandē inuētā
& a uobis exquirēdam ī ipsa alba ueste nō solū tenē
dam mihi: sed & uobis suscipiendā: & oī affectione
tenendam esse mōstraui. Modo uos beneficiorꝝ pa
tribus uestris collatorꝝ īmemores p sapiētia uestris
predecessoribus tradita: erroris ac cuiusdā īsipiētiæ
idolo & quidē altissimo loco posito me donastis: ut
ludibrio trāseūtibus omnib⁹ essem: ut ī nigro iterꝝ
me cernētes habitu quasi mortuū deo lugeāt: & ab
iecto īnocētiæ testimōio ī candida ueste signato quū
uiderīt iterꝝ ueluti canē ad uomitū rediisse me cre
dant. Pro aīæ īmortalitate uobis insinuata eternū
mihi hoc ī loco dedec⁹ ītulistis. Pro ueritate acha
demiorꝝ: meipsum mēdaciorꝝ uestib⁹ īduistis. Pro
ordīe cōfusionē ī Simulacro isto mihi accumulastis
p disciplina: populorꝝ cōtentiōes. Pro Soliloqīs pa-
catissimo aīo scriptis & meditādis: clāores ī sculptu
ra ista marmorea cōiiecistis: & p acquisita luce ac
securitate: omni me tenebrarꝝ genere confudistis.
Ego ipse dū uiuerem aduersus hereses fortissimus

propugnator malleus ingẽtissimus dictus sum he-
reticorum: & aduersum falsa atq; mẽdacia plurima
scripsi. Nunc hoc in loco sacro me execrabilẽ consti
tuistis: & mendacissimis uestris opibus induistis: &
falsis uocibus & simulatis uestib⁹ heremitam fuis
se: quod dominus mihi prohibuit: predicatis. Spe-
ctaculũ olim dum uiuerẽ iustitiæ & ueritatis: nũc
me idolum iniquitatis: uanitatis: & falsitatis & abo
minabile quidẽ in templo dei me omnibus ridicu
lumq; prestituistis. Eya Ciues: induite me uero &
sincero habitu clericorꝝ alba tũica lanea. & collobio
deinde candidissimi lini: ac byrrho super omnia ue
stimenta ueluti pallio honestatis & gloriæ clerico
rum: si indulgentiã huius piaculi uestri uobis uul
tis ut deprecer: quam a domino eo facilius obtinẽ
bo quo per ignorantiã uestram & heremitanam se
ductionem uos nõ dubiũ est perpetrasse & deiceps
nolite falsiloquis hominib⁹ ciues mei credere: Sed
auscultate clericis meis ueris & sanctis: quos iuxta
apostolicas traditiones institui. Ipsi uos de moribus
sanctis: de uestimentis honestatis deq; omnibus ad
dei cultum pertinentibus informabunt. Nulla in
eis fictio: nulla ẽ simulatio. Eorũ ĩnocentiã cordis:
habitus corporis ĩ candidissimis uestibus ꝓtestatur
Hæc igitur non solum nostra: sed sancti Augustini
ad primam conclusionem dicta sufficiant.
Secunda conclusio ẽ. Excelsus doctor Augu. Insti-
tutor nõ fuit Religiõis supradictorũ Canonicorum
Reg. Nec aliquo tempore habitũ ipsorum ipse por

tauit. Hæc cõclusio habet duas partes. Prima est
q̃ Augu. non fuit institutor canonicorum Regu. su
pradictorum. Ad hoc sic Respondeo. Sicut instituere
plura significat: ita & hoc nomẽ institutor. Institue
re est ius canoniæ ĩ ecclesia. uel ecclesiastico bene
ficio alicui tribuere. De Institutionib⁹. ca. Aucto
ritate apostolicæ sedis. ĩ. glo. secũda &. xvi. q. ii. ca.
uisis ĩ vbo. ĩstitui. Et hoc modo Augu. nõ ĩstituit
Canõicos Reg. qa nõ tribuit illis ius aliquod ĩ eccle
sia nouũ: quod ante nõ habuerint. ut ĩfra dicet̃. Et
q̃uis doctores in. ca. Auctoritate. de Institu. distĩ
guãt uarias institutiões: aut ꝑ iuris translatiõe nõ
libera. ut in patrono p̃sentãte: aut libera ut in col
latiõe: aut ꝑ auctorizabili. Vt cum quis installat̃:
aut ꝑ ĩductiõe in possesionẽ: nos q̃tũ ad ꝓpositũ no-
strũ attĩet terminos restringẽdo dicamus q̃ secũdo
modo accipit̃ ĩstituere ꝑ ordinare. ut di. lxxx ca. In
illis. &. xvi q. ii. ca. Visis. In uerbo. Institui. i. ordina
ri: & regi: & gubernari. Et quia hoc fit certis regu
lis & modis uiuendi tales regulæ sunt dictæ p̃cepta
siue ĩstituta. Vt. ii. di. ca. Hoc uestræ ĩdicimus
charitati Vt ab apostolicis ĩstitutis nullo ulterius
recedatis excessu. Hoc modo dico q̃ Augu. canoni
cos Regu. instituit secundũ institutiões & regulas
Apostolorum. Et q talium regularũ sunt obseruatores
dicti sunt canonici a canone. i. regula. Nam grece
canon latine regula dicitur. di. iii. ca. canon. ca
nonici quasi canonis curam uel custodiam haben
tes. Et canon simpliciter regula dicta est qua anima

in deum & regitur . & dirigitur . Sunt quidam canones nõ galiẽi & auicẽnæ: sed apostolorũ p excellẽtiã sine aliq̃ . additiõe uel auctoris uel artis noĩati Vnde etiã ĩ antiq̃s cõstitutiõib⁹ factis de uita clericorum apud aquas graues tp̃r ludouici filii illi⁹ karoli dicti magni circa ãnos domini octĩgẽtos & quatuordecĩ in fine dicit̃. Memoratas igit̃ sanctorum patrum sentẽtias : qb⁹ clericalis ordo ad bene uiuẽdũ ĩstituitur sedule plegat . & diligẽter ptractet q̃sq̃s canõicã pfessus est uitã. Ecce q͛ uita dicit̃ canonica : quæ per canones reformata : & instituta & regulata est . Verum quia aliqui clericorum & canonicorum pristini feruoris immemores quãdo adhuc christi calebat sanguis . uoluerũt postea charitate frigescẽte ppria retinere : more seculariũ testamẽta cõdere : & ut dõini rerum suarum de illis dispõere qb⁹ etiã postea permissum est dicti sunt tales clerici canonici seculares : q̃si seculũ seq̃ẽtes. Argumẽtũ ad hoc de maio . & obe. Cũ dilecta . in sexto de elec . Indẽnitatib⁹. In cle . secũda . de Statu reg . §. Illas . Alii uero qui pure secuti sunt apostolicã uitã dicti sunt Canõici & ad aliorũ seculariũ differẽtiã additũ ẽ regulares q̃si regulares nomine : & Regulares opere . Alii uero Regulares noĩe : & tamẽ secũdũ seculum uiuentes : & isti dicti sunt canõici seculares ut Speculator dicit ĩ Rationali diuinorum officiorum ĩ parte sexta. ĩ . ca. Do . prima Aãtifona. In primitiua Ecclesia . & ãtiquit⁹ multa post tp̃ra clerici qui usurpato nomine seculares dicũtur erãt regulares & isti sunt de quib⁹ iura

cũ mẽtionẽ faciũt clericos uocãt aliquãdo religiosos clericos: aliquãdo canõicos Reg. Quod iura eos clericos uocãt ꝓbare: ẽẽt q̃si omnia iura replicare canõica. ubi de clericis fit mẽtio. q̃ suꝑfluũ esset & uanũ. Aliquãdo nominãt religiosos clericos. Vt. xxiii. di. ca. In nomĩe domini. & di. lxxviiii. ca. i. & ca. Si qs priõ. & ca. Si duo. §. Hꝫ autẽ & ca. Si qs pecunia. e di. Et loc⁹ illoꝝ ĩ quo uiuũt dicit᷑ Canõica: ut. di. lxxxi. ca. dictũ. Et. i. q. iii. ca. Ex multis z. q. v. Quotiẽs. dicũtur Re. Sacerdotes. z. q. vii. Null⁹ mõach⁹. §. Sed aliud. dicũt᷑ religiosi cl'ici. Aliquãdo dicũt᷑ Cãonici Re ut. xiii. q. z. ca. ubicũqꝫ. & xv. q. z obseruandũ. Vbi dicit᷑ hic autẽ ĩtelligẽdũ de illis. q canõicã uitã ꝓfessi regulariter se uicturos ꝓmiserũt etiã. xviiii. q z. & iii. ca. Mãdam⁹ & ca. Statuim⁹. & zo. q iii. ca. p̄sens. circa finẽ. Vbi dicit᷑ Religiosos canõicos & cetera. glo: ibi. i. cãonicos. Re. & xxvii. q. i. ca. Vt lex cõtinẽtiæ. Et de cons. di v. ca. In omnib⁹ dicit᷑. Vt caõici clerici canonice uiuant. & ĩ glo. Cõcludo igit᷑. quod Augu. clericos ĩstituit: q postea dicti sunt clerici religiosi & deĩde canonici Re. Quod probat᷑ Auctoritate Augu. Nam xv. q. i. ca. legi. se dicit esse de numero clericoꝝ & nõ monachoꝝ. Et tunc temporis oẽs qui erant eclesiastici: aut monachi: aut clerici erant. A sufficiẽti diuisiõe si erat eclesiastic⁹ & non monach⁹. ergo cleric⁹ Et tales instituit quales ipse esse uolebat. Item Augustin⁹ ĩ libro exhortationũ ad quẽdã comitẽ. Vel ut alii allegãt ĩ libro de ꝑfecta iustĩa dicit de se. Nõ solũ ꝓ nobis clericis: sed etiã ꝓ õni genere humano q predestĩati sunt ad uitã eter

nā xp̄s sāguinē suū fudit. Et in libro đ singularitate
clericoꝝ iuēies ꝙ plurib⁹ ī locis seipsū clericū dicit
& clīcos īstituit. lege sermoēs đ cōi uita clīcoꝝ. V
bi frēs dicit & cōclīcos meos & noīe clīcoꝝ ītelligū
t̄ Sacerdotes. diacōi. Sbdiacōi quos & ip̄e enūerat ibi
Ar. ad h. ii. q. i. c. de ꝑsōa. §. Ne uero. ubi noīe clerico
rū ītelligunt̄ Supradicti. Et dicunt doctores maxīe
Abb. Sic. ī ca. i. de īstitu. ꝙ ī stricta appellatiōe cleri
coꝝ & ecclesiaꝝ nō ueiūt mōachi facit ad h glo. ca.
iii. de Suppl. ne. p̄. Itē p Augu. ī libro de oꝑe mona
choꝝ id ꝓbat̄. ꝙ đ se dicit. ī nūero se ēē clericoꝝ. & cū
clericis uiuere: & non teneri ad oꝑa manuū ad quæ
hortabat̄ mōachos. Itē ad Eudoxiū Abbatē hortat̄
mōachos ad beneuiuēdū & dolet se ēē ī nūero coꝝ q
curā đ aliis habere debeāt. i. clericoꝝ. Vide textū ab
Epistola decisū. xvi. q. i. Vos autē. Facit ad hoc mo
dernū priuilegiū ꝓprio motu ordini nostro ab Euge
nio ꝯcessū. Nā quādo papa ad alicui⁹ postulātis istā
tiam ꝯsulit̄. & Respōdet ei⁹ respōsa teneri debēt ꝑ
iure & lege firmissia. Vt no. de. fi. presbi. ī glo. pria. &
xv. di. ca. Sācta Ro. §. Itē dicitur. Decretales Epl̄æ q̄
beatissimi papæ diuersis tēporib⁹ ab Vrbe Ro. ꝓ di
uersoꝝ patrū cōsolatiōe dederūt uenerabiliter susci
piēdæ sūt multo magis q̄ ꝓprio manāt motu: quo
uicium surreptiōis tollit̄. ut dicūt doctores. de pre
ben. ī vi ī. ca. Si motu ꝓprio. Et in clem. eo. t. Si Ro.
Cū igit̄ Eugeni⁹ papa. iiii. asseueret ꝓprio motu ca
nōicos Re. institutos primo a beato Marco Petri di
scipulo illi credēdū ē cui⁹ ista sū Xba: Diuinā ī terris
familiā clericoꝝ qui uitā religiosā duceret & ad ex

d iiii

nascētis Ecclīe scām īstructionē seruarēt. quos canoni
cos Re. appellam⁹. ut sacꝝ īter clīcos & mīstros xp̄i ui
uēdi modū ī sacra basilica discernam⁹ īstituerūt firma
uerūt. erexerūt. & ꝑpetuo đputauerūt. & hi priæ ī ter
ris ecclīæ. & matris Scōꝝ aplīca ꝓuidentia curam gere
rēt: q priorꝝ xp̄ianæ religiōis clīcorꝝ imitatores normā
& traditiōes. & īstituta sectāt. hi⁹mōi ꝑfecto sacri ordīs
& scī ꝑpositi p⁹ sctōs Aplōs primū ī Alexādria Ecclīa
Marc⁹ petri discipul⁹ fuit īstitutor & ꝯditor ac Glos⁹
doctor Augu⁹ diuīs Reglīs decorauit. & Sāctæ memo.
Vrban⁹ Martir sanctisimus Pōtifex generalis decreti
ordīe reformauit. Et btīssim⁹ Grego⁹ Augustīo āglorꝝ
Ep̄o ueluti plātationē sacrā ī cōmisso sibi pplo p̄cepit
īstitui & ī occidētis finib⁹ āpliari. hi sunt ꝑfecto q sctō
rū patrū uitā ꝓbabilē imitant. & Aplorꝝ īstituta īsti
ctu scī sp̄us renouāt: q ad exēplū illorꝝ credētiū ꝯuene
rūt ī unū: qb⁹ erat cor unū & aīa una: q pastorib⁹ suis
iux ecclīasticas & aplīcas traditiōes obediūt. Sicq; hæc
scā & deo placēs īstitutio ātiqtus fere ab ipis primordiis
obseruata extitit. Taceo priuilegiū magnū Benedicti
papæ. xi uniuersis Abbatibus. priorib⁹. Præpoītis. Ar
chipbīs. & ceteris Cāoīcorꝝ Reg. p̄sidētib⁹. ubi id mani
festū ē. Taceo alia priuilegia Martini. Eugenii. Nicolai
Calisti. Pauli. Pii. & aliorꝝ Pōtificū nostri tp̄is. cū ex āti
qssimis scriptis & Augustini. & aliorꝝ satis ꝓbatū sit
Augustinū Cāoīcos Reglāres īstituisse. Secūda ps se
cūde ꝯclusiōis ē q Aug⁹ nllo tp̄e portauit hītū s̄dictorꝝ
cāoīcorū. respōdeo huic īeptissime locutiōi atq; puerili
q uerū ē Augustinū nūq portasse hītū supradictorꝝ
Cāoīcorum qa adhuc illæ pecudes nō solū non attōsæ.
sed nec qdem natæ erāt. de qrꝝ uellerib⁹ uestimēta cāoī

coꝝ texēda erāt. nec ꝑdia tp̄e Augustini sata adhuc fuerāt: ꝺ quoꝝ fūdo ī solo linūᵒ colligi debuerat ad texēdos līeos hītus supradictoꝝ Cāoīcoꝝ. Sed nec fortasis Ciuitas erat Regiū. ī q̄ sūt dicti cāoīci. Sed si ꝯclꝰio attēdat̄ nō iuxta litterā: sed iuxta ītētionē eiꝰ: q nec formare sit ꝟba: nec cōceptꝰ exprīere Dico ꝙ Auguꝰ nō ꝺtulit hītū cāicoꝝ: quos īstituit: sed caoici hītū Augustini detulerūt: sicut & alia ꝓcepta & ī stituta ab eo acceperūt: quæ nō sunt caoīcoꝝ ꝓprie: sed Augustī īstituētis q̄uis credi nō debeat: ꝙ aliū hītū dedit clꝰicis: q̄ q ꝯsuetꝰ erat illis q iux̄ aplꝰica īstita uiuebāt: sicut īstituta nō mutauit: nec ab illoꝝ ꝺbuit hītu deuiare. & si maiorē ptē hītꝰ clꝰici seclꝰares ꝑ uārietate & tpoꝝ & moꝝ mutauerīt: tam̄ lineū hītū retiuerūt. Et ꝙ illi ꝺferūt ad tp̄s q̄i obseruatores aplꝰicaꝝ traditōnū ī pte: cāoīci Re. ꝺferūt oī tp̄e: ut totū ꝙ sūt & ēē possūt ꝺo dicatū oī tp̄e p̄seferāt ut satis supiꝰ & diffuse tractatū ē ꝙ Augꝰ ēt fecit: ut patet. s. Tertia ꝯclꝰio irratiōalis ē q̄ rōabilꝰr seq dicit. ꝙ ordo Cāoīcoꝝ Re. s. dictorū nūc ulꝰ solitū floreat doctrīa. cui respōdeo ut ꝯseq̄ntias discat meliꝰ & rōabiliꝰ educere ꝺīꝺ cū bonā feceīt & rectā fore ꝓbauerit respōꝺbo q̄uis ad ꝓpositū ista nō ēē noscat̄ & istis ꝯclꝰoibꝫ respōꝺre nihil aliꝺ ēēt q̄ nō theologi sed scriptoris officiū exercere: & q̄ scūs Tho. & Scotꝰ & alii Theo. ī pᵒ sniaꝝ liᵒ scripserūt & Alexāꝺ. & alii ī suis sūmis ꝺtauerūt h̄ ī loco ab illꝰ trāscribe q̄re sufficiat ī p̄sētia respōꝺe. ut discat. Et ex qᵒ rōabilꝰr elici pōt: ꝙ ꝯseq̄ntias ignorat rōnabilꝰr ducimur ī cognitionē ītellectꝰ irrōabilis eiꝰ q facit eā. Nā si sapiētis ē ordīare ut pꝰbo placet: ita īsipiētiæ testīoniū p̄se ferre est

ordiare & pho placet : ita isipiae testioniu pse ferre e arguere & sic ratioe pcedere sicut iste facit : q cu ap tis oculis uix lum en uideat & gradia ac loge distatia uidere se iactet et i minimo q ante oculos habet oberrat similis illi phylosopho ee uidet q cu celestia se scire : & cursus syderu agnoscere se pfiteret ambulans pede i fouea media luce deposuit : ob q causam decidens se totu luto fedauit . ad cui casu cu uetula dissolutissie rideret : iterrogata a discipulis ei quare rideret ac et rephensa . respodit. Vos istum imitaini p magistro ut caelestia uos doceat : & no uultis ut ridea quu no solu caelestia : sed nec q ate oculos habet itueat : aut uideat : q ego semiceca quu transeo uideo atq; declio : & io talib preceptorib q grandia pmittut & minia nesciut dicedu atq; consulendu e : ut prius discipuli q pceptores fiant : & longo tepore discant q docere postea possint : ne docere gestientes q nesciut ridiculu ominib fiant. Haec igit dicta sufficiant : in qbus diffuse monstratu est Augu . non fuisse fudatore ullo tepore hereitaru : nec in eo ante Sacerdotiu fuisse auctoritate principalem aut delegatam : nec fuisse tempus post baptismu i quo ante clericatu uel sacerdotiu heremitas istituere potuerit : nec et couenisse institutis hoibus : cu hereite monachi tuc essent & ipse a moachoru consortio se se disiuxerit. & institutioes eius & regulae quae clericoru sunt & non hereitaru . quae mendicare no iubet : quae ppria habere phibent : q habitu ad heremitis discrepant illi coueire no potuisse Deide q habitu no portauit hereitaru baptizatus sed cosuetu usq; quo fuit Sacerdos : & tunc habuisse byrrhu & tunicam linea

uel collobiũ & laneã tũicã. Patet ẽt q̄ instituit cleri-
cos uel religiosos clericos: seu Cãonicos Reg. & eo
rũ hĩtus & mo⁊ fuit institutor & obseruator. Taceo
plures hystorias de hac materia claras. Taceo quæ
Vicẽti⁹ hystorialis li. xxvi. ĩ ca. v. dicit đ origĩe Cão
nico⁊ Re. a Sãcto Petro ĩiciata. Taceo q̄ Vicẽti⁹ li.
xxxi. & ca. xxiiii. ait de origĩe herẽita⁊ a quodã Gul
lielmo: & Gullielmitæ sunt dicti. Et de Carmelitis:
q̄ circa illud tẽporis originẽ ceperũt ut claret ẽt p
doctores ĩ. vi. de Reli. domi. ca. unico. Taceo quæ do
mnus Dõinic⁹ cursim strictimq̄ descripsit ĩ suo tra
ctatu ꝯtra herẽitanos quẽ ĩ fine hui⁹ nostri opusculi
legi uidelicet testĩonia hystoria⁊: Canõista⁊: & tex
tũ ipsi⁹ Aug. & Religioso⁊ uiro⁊ maxĩe Olquot ĩ
Septĩo Sapiẽtiæ ca. & priuilegio⁊ Alexãdri pape p̄
sertĩ de origĩe eo⁊ narrantiũ: & đ habitu illo⁊ p̄ci
pientiũ. Pretereo q̄ ille ĩtulit de Priuilegio nostro
contra illos posito: qa diffusius positũ ẽ p me superi
us. Pretereo argumẽta picto⁊: quæ modernis tẽpo
rib⁹ fingunt ad libitũ. Hoc solũ adiicio ĩ calce huius
op̄is ac oĩb⁹ spõdeo aduers⁹ istos falsiloquos si opor
tuerit me replicare: q̄ lõge maiora & uehemẽtiora
argumẽta editurũ secũdo loco me sentiẽt: q̄ hucusq̄
p̄ceperĩt nõ solũ qa dõn⁹ Dõinic⁹ benedixit & mihi
etate pater: religiõe frater: & officio predicãdi col
lega ẽ sed ꝟitatis tuẽdæ gratia: ob q̄ obseruandã nul
lũ scandalũ: nullam mortẽ tĩere xp̄i p̄co debet: qa iu
sti⁹ scandalũ nasci p̄mittit: q̄ doctrĩe ueritas reliq̄t
Placẽtiæ MCCCC lxxv. die. xxiii. Decẽbris. Finis
Ede tuos tandẽ populo Corade libellos
Excultum docto pectore profer opus.

EVSEBIo Mediolanēsi integerrimo & optimo patri Nicolaus Clauasiensis Ca. Re. p. s. d. Tuum in heremitas libellum: de habitu atq; Regula Diui Augustini patris nostri nuper a te oportūe editum Eusebi pater & uidi: & legi & studiose quidē: ne dixerim curiose. Illum enim mihi legendū dedit Philippus pater Abbas noster: ad quem tu libellū ipsum nō legēdū modo: uerū ēt excribēdū misisti. Placuit ille mihi maiorē in modū: tū ornatu egregio copiaq; dicendi: tū artificiosa disputatione cōpositus Nam preter elegantiā singularem: qua refertus ē ita cōtra aduersarios de re ipsa copiose disputat: quā tu aduersus illos duce gratia: comite ueritate: defendendam merito suscepisti: ut nihil prætermittat: quod. & ad nostrarum partium cōfirmationem: & ad ptium aduersariorū infirmationem spectare debere uideatur. Quid enim queso in ipso libello tuo siue pro defendenda ueritate siue pro emulorum oblatrantium falsitate cōfutanda a te dictum est: quod non etiam sit a te & ratione: & exemplis: & scripturarum: tum humanarum: tum diuinarum auctoritate probatum: firmatumq;: & ita firmatū: ut nullus posthac aduersariis nostris hac in re contra dicendi relictus fuisse uisus sit locus: sed illos uictori tibi: nisi retrahat uerecundia uictas daturos manus? In qua re facile perspexi Eusebi pater quantum ipse eloquentia ualeas: quantum philosophia rationeque dicendi præstes: quantum iuris: tū Pontificii: tum ciuilis scientia clareas: q̄ diuinis

in libris exercitatus sis & eruditus eis presertim:
qui de Theologia sunt scripti: quãtum postremo di
cendo: docendo scribendo possis. Neq; uero ad assen
tationẽ aliquã hæc scribere me putes uelĩ. (Scio enĩ
uicium hoc quã alienũ a religioso uiro longe esse dę
beat: & quãtum illud abhorrere soleas ipse.) sed ad
ueritatẽ simplicem potius: & ad tuaꝝ uirtutũ: quæ
plurĩæ ĩ te sunt cõmendationẽ. ob q̃as bonoꝝ omniũ
largitorem. deũ summe in te laudo: & te mirifice
diligo. multasq; tibi gratias habeo: qui pro tuo in
Religionẽ matrẽ amore. zelo dei ductus illã ab indi
gna hac iniuria hoc uno libello tuo defendere cura
uisti. Illum aũt manu mea excriptũ ad te impresen
tiaꝝ mitto: quẽ Seuerini chalchi: patris honorãdi: ui
ri religiosissimi atq; doctissimi affinis tui: & utriusq;
nostꝝ q̃ amãtissimi mãu officio: & hũanitãte es re
ceptur⁹. Tu uero ꝑ tua solita hũanitate scriptori ue
niã dabis: si uotis tuis satis non ẽ ad plenum factũ.
Quod reliquum est me tibi ẽt atq; ẽt cõmendatũ
facio: omniaq; mea: cor: animũ: & uoluntatem T.
P. & offero: &. dedo. Vale.

Impressum Mediolani per Magistros leonardũ pa
chel & uldericũ sinzenzeller teuthonicos impensis
Reuerendi domini Iohãnis de cribellis ecclesie san-
cti petri de ulmo prepositi dignissimi. anno domini
MCCCCLxxyiiii. quĩtodecimo klẽdas augustas:.

